

RAKENTAMISTAPAHOHJE

Asemakaava nro 8581
NALKALA (III), KAAKINMAA (VI), RATINA (XIII)
ETELÄPUISTO JA LÄHIYMPÄRISTÖ

YLA: --.---.2016

Viitesuunnitelma A

Viitesuunnitelma B

TOVATT
ARCHITECTS AND PLANNERS

RAMBOLL
STUDIODREISEITL

Tovatt architects
Ramboll Finland Oy
Asemakaavaluonnos

21.3.2016

PAIKANNUSKARTTA.
Suunnittelualue rajattu yhtenäisellä punaisella viivalla, vaikutusalue katkoviivalla.

Tekijät

Tampereen kaupunki

Kaupunkiympäristön kehittäminen,
Maankäytön suunnittelu
projektiarkkitehti Iina Laakkonen

Keskustahanke
hankearkkitehti Sakari Leinonen

Vihersuunnittelu
Johtava erikoissuunnittelija Ranja Hautamäki

Rakennusvalvonnan yhteyshenkilö
lupa-arkkitehti Titta Tamminen

Karttaoikeudet

Tampereen kaupunki

Tekijänoikeudet

Viitesuunnitelmien kuvamateriaali

Tovatt Architects
Ramboll Finland
Studio Dreiseitl

Rakentamistapaohjeen tarkoitus ja oikeusvaikutteisuus

Rakentamistapaohjeen tarkoitus on tarpeelliseksi arvioiduissa kohteissa antaa toteuttamista ohjaavia konkreettisia ohjeita ja suosituksia. Ohjeiden tulee tukea ja täsmentää asemakaavan ja siihen liittyvien kaavamääräysten sisältöä ja antaa niille lisäarvoa. Rakentamistapaohjeiden periaatteita noudattava rakentaminen nopeuttaa ja helpottaa rakennuslupien myöntämistä. Rakentamistapaohje on asemakaavan liiteasiakirja, joka esittää hyväksyttävän rakentamistavan.

Rakentamistapaohjeen käyttö

Rakentamistapaohjetta käytetään eri valmiusvaiheissaan päätöksenteon ja kaavojen vaikutustenarviointien työkaluna sekä toteuttamistapojen ohjeena suunnittelijoille ja rakentajille. Rakentamistapaohjetta tulkitsee rakennusvalvonta. Ohjeita asemakaavamerkinnoistä, määräyksistä ja niiden tulkinnasta on esitetty oppaassa: YM; asemakaavamerkinnot ja määräykset; 2003.

Suunnittelualueen ominaispiirteet

Suunnittelualue sijaitsee ydinkeskustan lounaisosassa Ratinan suvannon ja Pyhäjärven rantamaisemissa. Suunnittelualue rajautuu lännessä Pyynikinrinteen (VII) kaupunginosan rajaan, etelässä Pyhäjärveen ja idässä Ratinan rantapuistoon. Pohjoisessa alue rajautuu Tiiliruukinkatuun, Koulukatuun, Pyhäjärvenkatuun, Papinkatuun, Klingendahlin kortteliin, Hämeenpuistoon, Nalkalankatuun ja Näsilinnankatuun.

Kaava-alueeseen sisältyvät valtakunnallisesti merkittävät rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009) Hämeenpuisto ja sen eteläosa, Koulukadun kenttä, joka on koko kaupungin kannalta tärkeä liikuntapaikka, entisen Pyynikin kulkutautisairaalan rakennukset, Pirkanmaan musiikkiopisto (asemakaavalla suojeltu 1904 valmistunut entinen vanhainkotirakennus De Gamlas Hem), Nalkalankatu ja ranta-alue sekä Ratinan silta. Alueen kautta kulkee Pyynikin, Ratinan ja Laukontorin välisiä virkistysyhteyksiä sekä merkittävä osa keskustan läntisten kaupunginosien ajoneuvoliikenteestä.

Kaava-alueeseen kuuluu myös Ratinan salmen länsiranta, joka muodostaa Eteläpuiston jatkeen ja liittyy Nalkalankadun välityksellä Laukontoriin ja edelleen Keskustoriin. Ranta-alue on kehittynyt Tammerkosken virtauksen ja suvannon muovailemasta alavasta rannasta rantamuurein vahvistetuksi pienvenesatamaksi. 1960-luvun lopussa rakennettu Nalkalankatu ja siihen yhtyvä Pyhäjärvenkatu ovat pirstoneet alun perin yhtenäistä ranta-aluetta. Eteläpuiston alue on virkistysaluetta ja erityisesti rantavyöhyke on kaupunkilaisten suosima tärkeä virkistysyhteys.

Sisällysluettelo

1	Maankäyttövaihtoehdot A ja B	03
2	Kaupunkitilan osa-alueet	06
3	Suunnitteluohjeet	07

1 MAANKÄYTTÖVAIHTOEHDOT A JA B

Visio ja konsepti

Eteläpuiston maankäyttövaihtoehtojen tavoitteena on kehittää keskustan eteläranta kaupunkilaisia houkuttelevaksi uudeksi asuinalueeksi sekä kehittää alueen virkistyspalveluja ja -reittejä. Eteläpuistoon tavoitellaan korkealaatuista ja houkuttelevaa kaupunkiasumista avoimen järvimaiseman äärelle.

Alueen arvokas kulttuuriperintö ja sen säilyttäminen ja toisaalta kulttuuriympäristöarvojen yhteensovittaminen uuden kanssa ovat keskeisiä haasteita kaavatyössä. Suunnitelmassa esitetään kaksi ratkaisua Eteläpuiston pääteeseen palauttamiseksi kaupunkikuvallisesti laadukkaaksi ja viihtyisäksi julkiseksi tilaksi. Kaavatyön lähtökohtana on ollut myös kehittää Eteläpuiston alueelle sijoitettavia vapaa-ajan toimintoja ja virkistyspalveluita, ratkaista jalankulun ja pyöräilyn yhteydet sekä vähentää Tampereen valtatie estevaikutusta.

Maankäyttövaihtoehdoilla pyritään vahvistamaan nykyisellään vajaalla käytöllä oleva alue arvoiseensa käyttöön sekä kehittämään vihverkostoa, monipuolinen virkistysympäristö, vapaa-ajan vieton paikka ja maisemakokonaisuus, jossa upea järvenrantasijainti yhdistyy luonnonympäristöön ja huikaisiin näkymiin.

Eteläpuisto on moni-ilmeinen urbaani asuin- ja virkistysalue joka on integroinut toimivaan liikenneverkkoon. Etusija on jalankulkijoilla, pyöräilijöillä ja julkisella liikenteellä. Uusi urbaani ranta-alue vahvistaa olemassa olevaa ilmettä ja luo uuden identiteetin Eteläpuistolle. Puisto on miellyttävä julkinen ulkotila, joka integroituu ympäristöönsä - nykyajan urbaanin elämisen kaupunkimaisemaan.

Asemakaavan viitesuunnitelmina on laadittu kaksi vaihtoehtoa A ja B. Kumpaakin vaihtoehtoa ja niiden osa-alueita kuvataan tässä rakentamistapaohjeessa. Jatkosuunnittelussa kaavaluonnospalautteen pohjalta kehitetään kaavaehdotus ja rakentamistapaohjetta tarkennetaan ehdotusvaiheessa.

VIITESUUNNITELMA A

VIITESUUNNITELMA B

KAUPUNKITILAN OSA-ALUEET - VAIHTOEHTO A

KAUPUNKITILAN OSA-ALUEET - VAIHTOEHTO B

Maankäyttösuunnitelma, vaihtoehdon A kuvaus

- Pyykinimetsä luonnonsuojelualueineen ja Pyykin toimintapuisto minigolf-ratoineen säilytetään nykyisessä muodossaan.
- Eteläpuisto yhdistyy saumattomasti nykyisen kaltaisesti Pyykin metsään.
- Koulukadun tekojäärataa kehitetään siten, että alueella mahdollistetaan talvikäytön lisäksi monipuolinen kesäaikainen käyttö.
- Eteläpuiston uutta rakennetta reunustaa Eteläinen rantakatu. Katua korostavat neljä erilaista kaupunkiaukiota, jotka sijaitsevat reitin varrella jalankululle keskeisissä pisteissä ja avaavat uusia hienoja näkymäpaikkoja kohti etelää ja Pyhäjärveä.
- Hämeenpuisto jatkuu etelämmäksi ja uusi Etelätori muodostaa uuden urbaanin päätteen puistolle, joka johdattelee alas rantaan asti.
- Nykyiset kadut säilytetään pääsääntöisesti ennallaan.
- Eteläpuiston rantapuisto muodostaa alueelle monipuolisen toiminnallisen keskittymän viheralueiden kehittämisen ja myös viherpalveluiden saavutettavuuden kannalta:
- Puiston erityispiirteenä on järvelle täytettävä uloke, joka muodostaa suuren hiekkarannan, toiminnallisen nurmialueen ja uintialueen lännessä.
- Suuri monikäyttöinen amfiteatteri ja katsomoalueet sijaitsevat avointen nurmikkoalueiden keskellä Eteläisen rantakadun eteläpuolella.
- Eteläranta ja sen avoin monitoiminurmi korostavat puiston ja järvenrannan parhaita ominaisuuksia. Nurmialueen poikki voi kulkea sekä jalkaisin että polkupyörällä.
- Eteläsatamassa on venesatama ja laituri pienveneille.
- De Gamlas Hemin korttelia halkoo Sigrid Blomin katu ja entisen vanhainkodin nykyinen ympäristö vanhoine puineen säilyy.
- Kulikutautisairaalan tontille sijoitetaan päiväkotitoiminta.

MAANKÄYTTÖSUUNNITELMA, VAIHTOEHTO A

Maankäyttösuunnitelma, vaihtoehdon B kuvaus

Maisemasuunnitteluvaihtoehto B:n julkisen ulkotilan
osa-alueet eroavat seuraavien seikkojen osalta:

- Hämeenpuisto jatkuu kohti rantaa puistotilana, jonka päättenä on moderni versio muotopuutarhasta Hämeenpuiston eteläisellä reunalla, korotetulla tasolla. Etelätori on julkinen avoin tila, joka toimii kiintopisteenä ja näköalapaikkana.
- Eteläranta muodostaa alueelle monipuolisen toiminnallisen keskittymän viheralueiden kehittämisen
- Ranta-alueen järvensuuntaista luonnetta korostetaan paitsi aluetta yhdistävänä tekijänä myös julkisen ulkotilan solmukohtana ja toiminnallisena keskuksena.
- Virkistysaari on osoitettu matalan rannan osalle. Saari tuo monipuolisen ja elämyksellisen uuden paikan ja paluttaa uimalaitoksen rantaan. Pakkastalven jäätillanne voi luoda mielenkiintoisen luisteluradan paikalle.
- Saaren hiekkarannat tarjoavat monipuoliset uintimahdollisuudet ja rannan yhteydessä on monikäyttöisiä nurmialueita, jotka soveltuvat eväsretkiin, yhdessäoloon ja virkistystoimintaan.
- Monikäyttöinen amfiteatteri ja sen rinnekatsumot sijaitsevat avointen nurmikkoalueiden keskiössä Eteläisen rantakadun eteläpuolella. nurmialue tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia virkistytymiseen ja leikkeihin sekä muodostaa arvokkaan avoimen tilan alueen asukkaille.
- Eteläpuiston rantanurmi on monikäyttöinen avoin nurmikkoalue, jossa korostuvat puiston ja järvenrannan parhaat ominaisuudet. Se ulottuu pitkälle veteen laiturin ansiosta. Nurmialueen poikki voi kulkea sekä jalkaisin että polkupyörällä.
- Eteläranta yhdistää rantapuiston Nalkalannokan kautta Nalkalan rantaan.
- De Gamlas Hemin ympärille osoitetaan Sigrid Blomin puisto jossa nykyinen ympäristö vanhoine puineen säilyy. Kortteliin sijoittuu myös päiväkotito. Matalat rakennukset avaavat näkymiä Klingendahlin kiinteistöistä Koulukadun ja minigolf-radan yli Pyynikin luonnonsuojelualueen suuntaan.

MAANKÄYTTÖSUUNNITELMA, VAIHTOEHTO B

2 KAUPUNKITILAN OSA-ALUEET

Suunnitteluohjeiden rakenne

Suunnitteluohjeissa kuvataan julkisen ulkotilan eri osa-alueet, jotka liittyvät Eteläpuiston viitesuunnitelmavaihtoehtoihin A ja B.

Vaihtoehdoissa A ja B on keskenään erilaisia julkisen tilan osa-alueita. Suurin osa osa-alueista on kuitenkin ominaisuuksiltaan samanlaisia kummassakin vaihtoehdossa.

Suunnitteluohjeissa määritellään alustavat periaatteet julkisten ulkotilojen suunnittelulle. Suunnitteluohjeet täsmentyvät asemakaavan ehdotusvaiheessa.

Kunkin osa-alueen suunnitteluohjeen rakenne on seuraava:

- Alueen kuvaus ja käyttö
- Tavoitteet
- Liittyminen ympäristöön
- Erityispiirteet
- Soveltaminen: Miten ohjeita on sovellettu kummassakin vaihtoehdossa (esim. sovelletaan vain A-vaihtoehtoon, vain B-vaihtoehtoon tai kumpaankin).
- Lisäksi suunnitteluratkaisuja ja ideoita on havainnollistettu mm. valokuvilla referenssiprojekteista sekä poikkileikkauksilla.

Kaupunkitilan osa-alueet

- A. Koulukadun kenttä
- B. Eteläpuisto
- C. Sigrid Blomin puistikko (vaihtoehto B) / katu (vaihtoehto A)
- D. Eteläpuisto (rantapuisto) (vaihtoehto A)
- D. Saari ja uimalaitos (vaihtoehto B)
- E. Eteläranta
- F. Nalkalannokka (leikki- ja toimintapuisto)
- G. Nalkalan rantapuisto
- H. Hämeenpuisto
- I. Etelätori (vaihtoehto A)
- I. Etelätori ja puutarha (vaihtoehto B)
- J. katu nimetön (vaihtoehto A)
- K. Aukiot:
  - K1 - Koulukadun terassi
  - K2 - Kalkkiruukin aukio
  - K3 - Etelänurkka
  - K4 - Näsilinnankadun päätte
- L. Eteläinen rantakatu
- M. Koulukatu
- N. Eteläpuistonkatu
- O. Kurilankatu
- P. Nalkalankatu
- Q. Asuintalojen korttelipihat
- R. Tiilisolinkuja
- S. Laureninkuja
- T. Eteläsatama (vaihtoehto A)
- U. Uimalaitos (vaihtoehto A)

KAUPUNKITILAN OSA-ALUEET - VAIHTOEHTO A

KAUPUNKITILAN OSA-ALUEET - VAIHTOEHTO B

3 SUUNNITTELUOHJEET

A

Koulukadun kenttä

Alueen kuvaus ja käyttö

Koulukadun tekojäärata säilytetään nykyisessä paikassaan, mutta sen tiloja uusitaan. Alueella on urheilutoimintaa, jossa painopiste on pääasiassa luistelussa ja jääkiekossa. Koulukadun kenttää kehitetään myös kesäkäyttöön. Koulukadun kentän kehittäminen kytkeytyy koko kaupungin jääkenttäverkoston suunnitteluun. Kehittämisessä on kaksi vaihetta. Ensimmäisessä vaiheessa voi toimia kaksi isoa jäätekojääkaukaloa. Toisessa vaiheessa, kun tekojäärajojen tarjonta kaupungissa paranee, Koulukadun kenttien aluetta on mahdollista kehittää monipuolisena liikunta-alueena, jossa on yksi kaukalo ja pieni jääkenttä sekä useampia kesäkenttiä.

Tavoitteet

- Tekojäärata
- Jäärata on integroitu maiseman rinneolosuhteisiin (ulkoilma-areenan ominaisuudet)
- Katettu pääkatsomo, palvelurakennus, turvallinen valaistus iltatapahtumia ja -toimintaa varten

Liittyminen ympäristöön

- Julkinen alue, mutta tilallisesti suljettu suhteessa ympäröivään maisemaan
- Selvät rajat sisäänkäynnellä yhteydessä; länteen Pyynikin suuntaan on kuitenkin avoin yhteys.
- Rakennukset ja palvelut sijaitsevat kadunkulmissa, etelä- ja länsipuolelta on avoimet näkymät järvelle

Erityispiirteet

- Katsomo yleisölle ja joukkueille
- Hyödyntää rinnemaastoa ja luo näin areenaominaisuudet
- Monipuolista käyttöä - vaihtelee vuodenaikojen mukaan, kesäkäyttö esim. pelikentät, kiipeily

Soveltaminen

Ohjeita sovelletaan sekä A- että B-vaihtoehdossa. Ramboll on laatinut alueelle oheisen ideasuunnitelman loppuvuodesta 2015.

VAIHTOEHTO A

KOULUKADUN KENTTÄ

- ←····→ Puolijulkinen kulkuyhteys
- ←····→ Päävirkistysreitti
- > Puistokäytävä
- Säilyvä rakennus

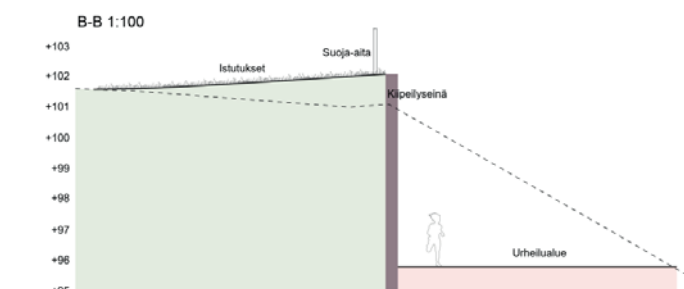
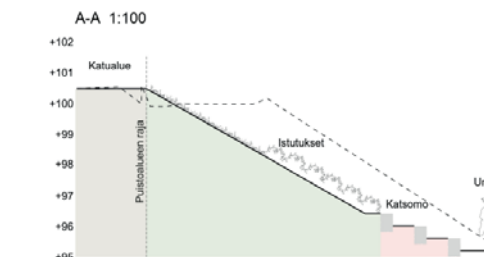
KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT

KOULUKADUN KENTÄN IDEASUUNNITELMA (RAMBOLL FINLAND 2015)

- ###### MERKINTÖJEN SELITYS
- Säilytettävä puusto
  - Uudistettava hienopuinen rakennuskanta puuttomien korvausalueina
  - Puustoseuranta
  - Käynninalue
  - Hedekasikoru
  - Välittävä kivi-ala
  - Asfaltti (suunnitelmalla)
  - Luonnonkivi
  - Betonikivi
  - Puutalo
  - Betonimuurit (muut kulkuväylät)
  - Luonnonkivi (suunnitelmalla)
  - Pyöreät
  - Välit
  - Poistettava rakennus
  - Välittävän huolto
  - Käynnin lähtö- ja pääty
  - Puustot
  - Suojat

PERIAATEPOIKKILEIKKAUKSET

KOULUKADUN KENTÄN NYKYTILANNE

AKTIIVINEN KÄYTTÖ TALVELLA; KATSOMO

LUISTINRADAN MONIPUOLISTA KÄYTTÖÄ YMPÄRI VUODEN (ZÜRICH, SVEITSI)

KOULUKADUN KENTÄN ALUETTA VOIDAAN HYÖDYNTÄÄ MYÖS KESÄTAPAHTUMIIN - RULLALUISTELUUN JA MUUHUN LIIKUNTAAN (BLUE CROSS RIVER, DELAWARE)

VAIHTOEHTO A

B

Eteläpuisto

Alueen kuvaus ja käyttö

Nykyinen minigolf ja leikkikenttäalueet Koulukadun tekojääradan länsipuolella on tarkoitettu säilytettäväksi niiden nykyisillä paikoilla. Alueen käyttöön sisältyy piknik- ja grillaustoimintaa, vapaamuotoista leikki- ja pelitoimintaa rinteiden avoimilla niityillä sekä muuta virkistystoimintaa. Talvisin rinteessä voi laskea pulkalla. Muita toimintoja ovat rinteisiin integroidut liukumäet kesäkäyttöön ja metsään sijoitettava köysiseikkailupuisto.

Tavoitteet

- Puoliavoin puistometsä ja tiheä metsikkö säilytetään
- Näkymiä järven rantaan
- Nurmikkoa ja niittyä rinteessä

Liittyminen ympäristöön

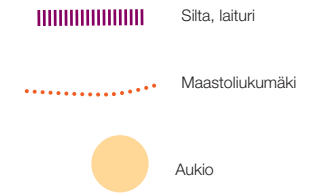
- Alue rajoittuu joka puolella käytäviin ja katuihin; puiden siimeksestä on avoin näkymä toimintapuiston alueelle
- Länsipuolella puisto muuttuu vähitellen Pyykin puistometsäksi

Erityispiirteet

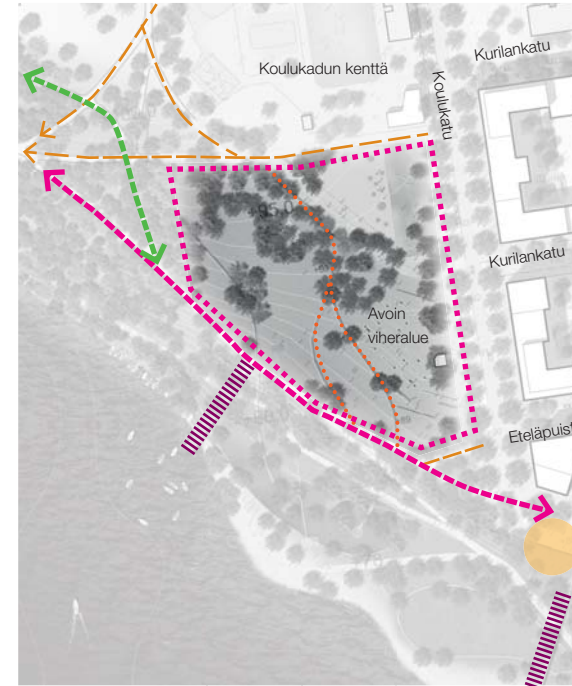
- Käytäviltä avautuu laajoja näköaloja ja näkymiä
- Minigolf-rata säilytetään nykyisessä muodossaan

Soveltaminen

Vaikka suunnitelmassa on jonkin verran eroa A- ja B-vaihtoehdon välillä, ohjeita sovelletaan yleisesti ottaen kumpaankin vaihtoehtoon.

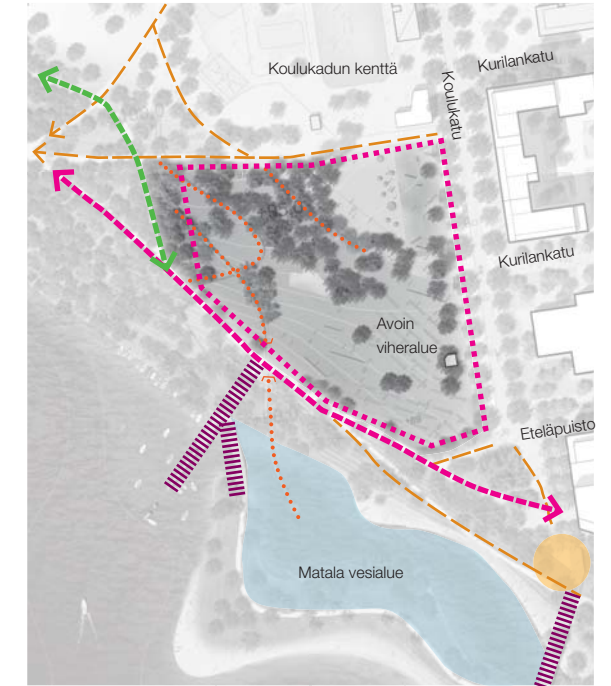
ETELÄPUISTO, VAIHTOEHTO A

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO A

ETELÄPUISTO, VAIHTOEHTO B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO B

NYKYÄN ALUEELLE TULLAAN ESIMERKSI PIKNIKILLE

ALUETTA VOIDAAN KEHITTÄÄ ESIMERKSI KÖYSIKIPEILYVÄLINEILLÄ

POIKKILEIKKAUS, ETELÄPUISTO, VAIHTOEHTO B

VAIHTOEHTO A

C

Kortteli 96 ja Sigrid Blomin puistikko

Alueen kuvaus ja käyttö

Aikaisemmin ruotsinkielisenä seniorikotina toiminut rakennus on tällä hetkellä Pirkanmaan musiikkiopiston käytössä. Tulevasta käytöstä ei tällä hetkellä ole päätetty; puutarha säilytetään.

Tavoitteet

- Rakennus ja sen ympärillä oleva viheralue on merkittävä maisema-elementti
- Nurmikkoalueella kasvaa täysikasvuisia mäntyjä; länsireunaa on parannettava
- De Gamlas Hemin korttelia täydennetään joko asuinkerrostalolla (vaihtoehto A), jolloin kortteli halkoo Sigrid Blomin katu tai kortteliin sijoitetaan päiväkoti ja puutarha nimetään Sigrid Blomin puistikoksi (vaihtoehto B).
- Olemassaoleva alkuperäinen arvokas puusto tulee säilyttää ja korttelin rakentamisessa tulee huomioida kulttuurihistoriallisesti, maisemallisesti ja kaupunkikuvan kannalta tärkeä alue.

Liittyminen ympäristöön

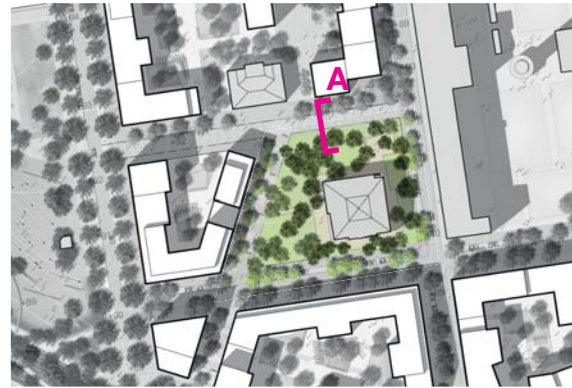
- Puolijulkinen läpikulkureitti kävelijöille, säilyy avoimena puutarhana, jonka jokaista sivua reunustavat kadut tai jalkakäytävät
- A-vaihtoehdossa syntyy uusi asuinkortteli
- B-vaihtoehto avautuu metsän suuntaan

Erityispiirteet

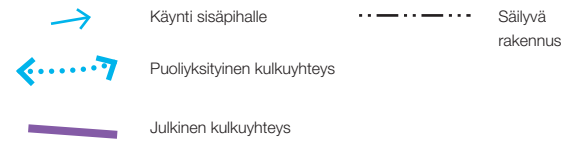
- Rakennus ja sen jugendtyylinen sisustus on suojeltu asemakaavalla ja sitä pidetään kansallisesti merkittävänä kohteena
- Klingendahlin tehdas muodostaa itäpuolelle laajan arkkitehtonisen taustan, joka on säilytettävä nykyisessä muodossaan.
- Avoimen alueen tulisi integroitua nykyisen säilytettävän ympäristön ominaisuuksiin ja puustoon sekä De Gamlas Hemin rakennukseen, uusien maisemaelementtien tulisi piristää aluetta ja tuoda siihen eloa
- Tällaisia elementtejä olisivat jalkakäytävien varteen sijoitettavat aidat tai penkit sekä veistokset tai taideteokset ja istutukset

Soveltaminen

Vaikka suunnittelussa on jonkin verran eroa A- ja B-vaihtoehdon välillä arkkitehtuurin ja korttelirakenteen osalta, ohjeita sovelletaan yleisesti ottaen kumpaankin vaihtoehtoon.

SIGRID BLOMIN PUUSTIKKO, VAIHTOEHTO A

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO A

SIGRID BLOMIN PUUSTIKKO, VAIHTOEHTO B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO B

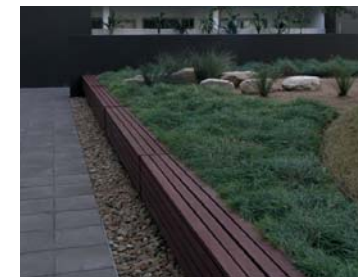
POIKKILEIKKAUS, SIGRID BLOMIN PUUSTIKKO, VAIHTOEHDOT A JA B. REUNAA UUDISTETAAN TUKIMUURILLA, JOHON VOIDAAN YHDISTÄÄ ISTUINTASOJA, NURMIALUE SEKÄ TAIDE-ELEMENTTEJÄ, OLEVAA PUUSTOA SÄÄSTETÄÄN

NYKYTILANNE; OLEVAA PUUSTOA SÄILYTETÄÄN, VIHERALUEEN REUNAA UUDISTETAAN

VISUALISOINTI SIGRID BLOMIN PUUSTON UUDISTETUSTA REUNASTA JA KOROTETUSTA NURMIALUEESTA

ESIMERKKIRATKAISUJA REUNAN TUKIMUURIKSI

ESIMERKKEJÄ TAIDE-ELEMENTEISTÄ VIHERALUEILLA JA PUUTARHOISSA; TAITEEN LISÄÄMINEN MYÖS PUOLIJULKISILLE PIHOILLE LISÄÄ ALUEEN HOUKUTTELEVUUTTA (INTERNATIONAL GARDEN SHOW, HAMPURI, 2013)

VAIHTOEHTO A

D

Eteläpuisto, saari ja uimalaitos

Alueen kuvaus ja käyttö

Rantapuisto on virkistyskäytön kehittämisen kannalta tärkein Eteläpuiston osa-alue. Vaihtoehtoja on kehitetty sijoittelun, sommittelun ja toteutuksen osalta eri tavoin mutta samankaltaiseen käyttöön ja toiminnolle. Itäinen reuna on Pyykin ja rantapuiston yhtymäkohta. Vaihtoehdossa A maa-alaa laajennetaan tuomalla täytemaata matalaan rantaveteen, jolloin saadaan laajennus puistoalueelle. Vaihtoehdossa B luodaan tekosaari, jolloin puiston ja saaren väliin syntyy matalan veden alue. Avoimet nurmialueet tarjoavat avaraa tasaista tilaa monenlaiseseen virkistys- ja vapaa-ajan toimintaan. Uimaranta-alueella on sauna ja laiturirakenne jolta on myös pääsy veteen, esim. hyppytorni. Uinti on yksi keskeisimmistä aktiviteeteistä muiden vesiliikuntamuotojen, kuten melonnan, soudun ja surffauksen ohella.

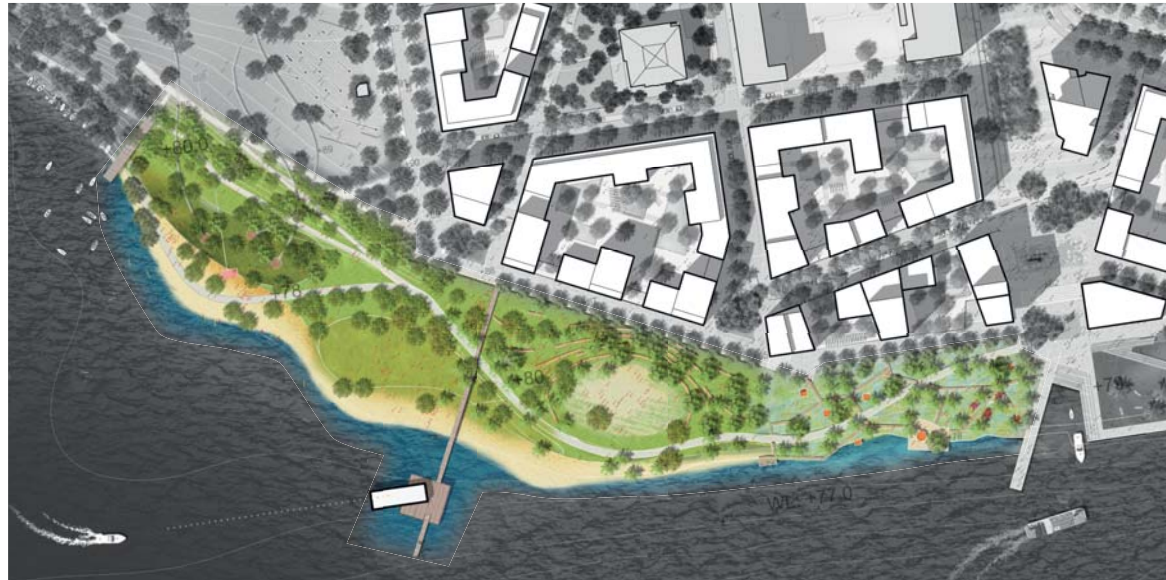
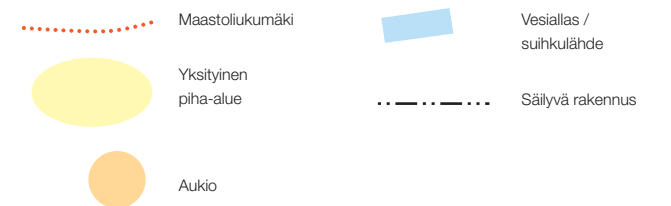
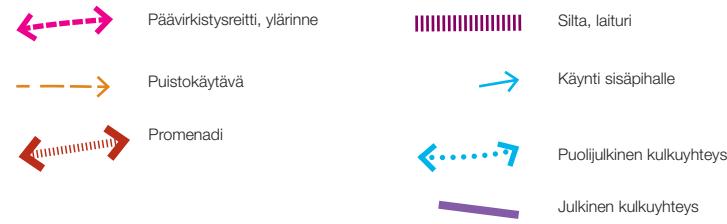
Rannassa kulkee vähintään 3 metriä leveä kävelijöille ja pyöräilijöille tarkoitettu päävirkistysreitti, joka yhdistää rantapuiston tärkeimmät kohteet Pyynikiltä aina Laukontorille asti. Eteläinen rantakatu muodostaa terrassimaisen reunan puiston ja asuinrakennusten väliin. Tiivis puurivistö muodostaa visuaalisen rajan julkisen ja yksityisten alueiden välillä.

Amfiteatteri ja rinnekatsomo ovat puiston keskeisellä paikalla ja niihin on pääsy puistokäytäviä pitkin eri suunnista. Alueen itäreunalla on nurmi, joka mahdollistaa myös suoria näkymiä järvelle. Alueella on myös leikkeihin tarkoitettuja elementtejä ja välineitä.

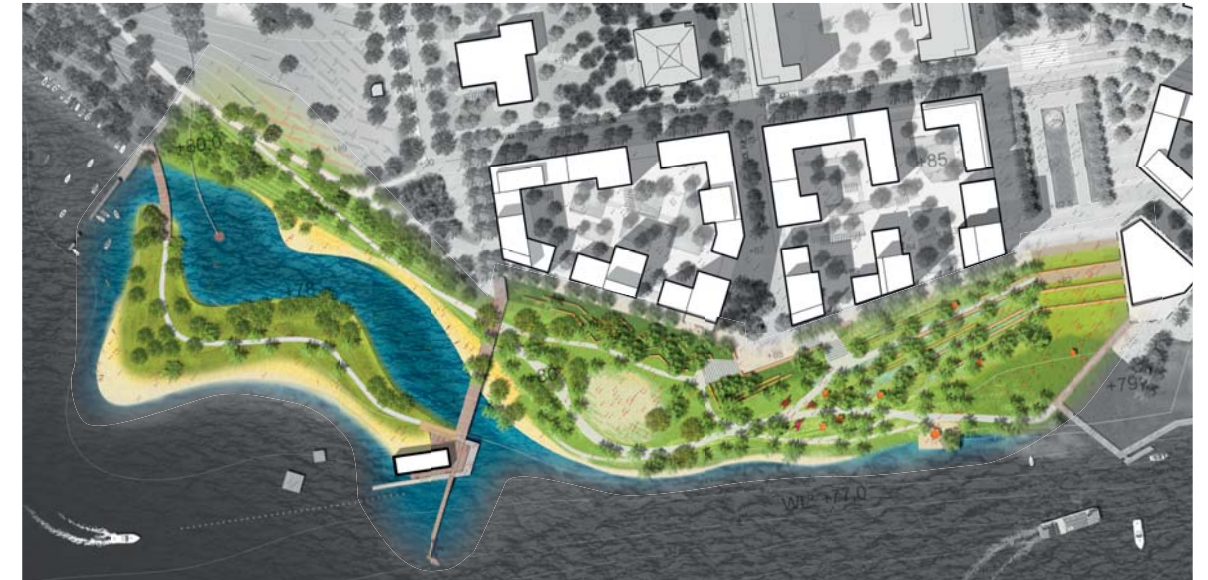
Tavoitteet

- Monikäyttöinen viheralue
- Tuo lisäarvoa koko alueen kehittämiseen
- Julkinen alue, jossa toimintaa ympäri vuoden
- Kulkuyhteydet suunnitellaan erilaista käyttöä varten, on esim. yhdistettyjä pyörä- ja kävelyteitä ja pelkästään pyöräilijöille tai kävelijöille ja muulle kevyelle liikenteelle tarkoitettuja reittejä.
- Tiivis puurivistö rajaa pohjoista kävelyreittiä, jolta avautuu näkymiä etelään järven suuntaan.
- Puisto muodostaa luonnollisen kehyksen ja yhdistää alueen Pyykinharjuun visuaalisesti. Puita ei istuteta säännöllisiin riveihin rantapuiston alueella.

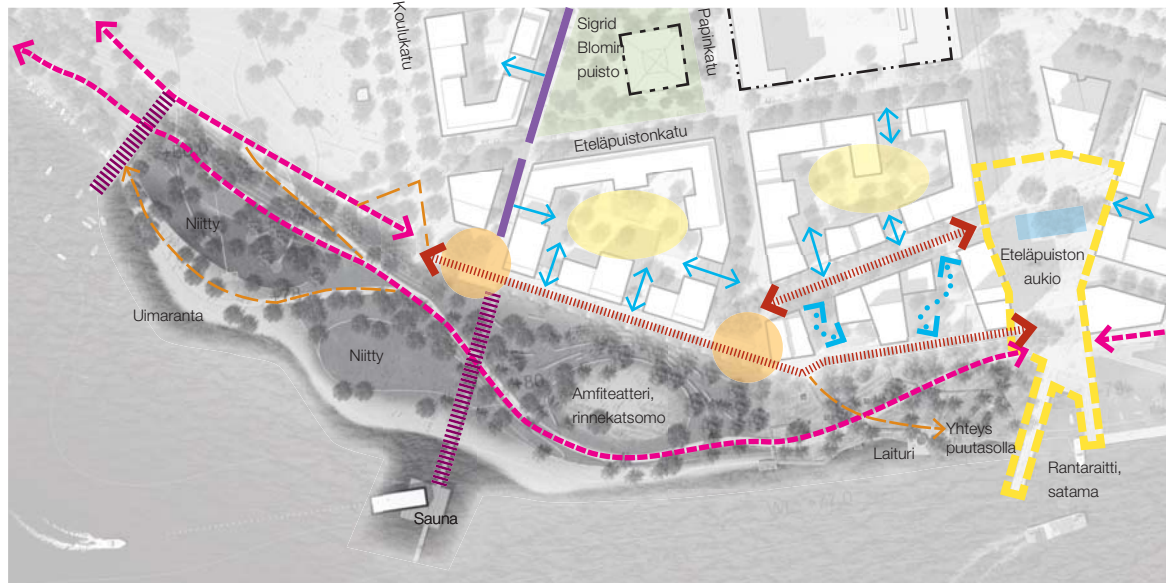
Jatkuu seuraavalla sivulla.

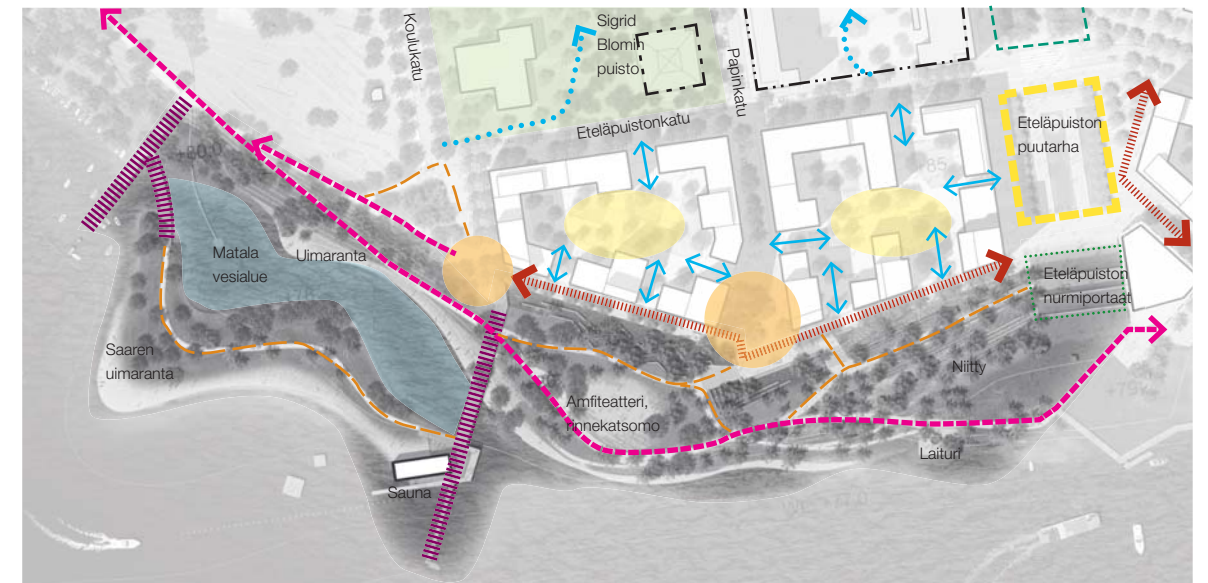
ETELÄPUISTO (RANTAPUISTO), VAIHTOEHTO A

ETELÄPUISTO (RANTAPUISTO), VAIHTOEHTO B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO A

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO B

ESIMERKKEJÄ TOIMINNOISTA, JOITA VOIDAAN SIIJOITTAA RANTAPUISTON ALUEELLE

D

Eteläpuisto, saari ja uimalaitos

Liittyminen ympäristöön

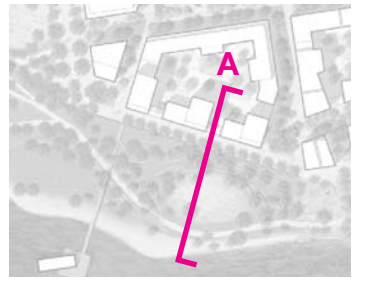
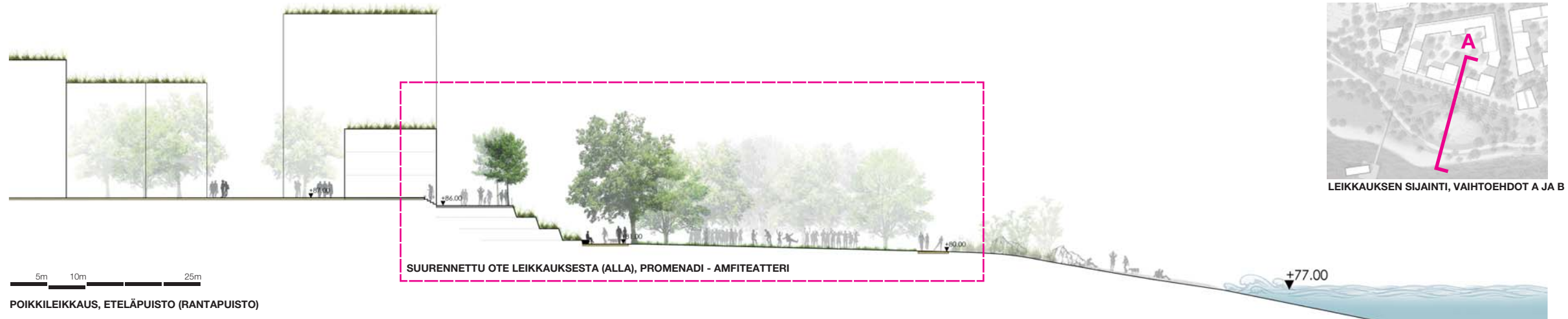
- Uima- ja hiekkarannat eteläpuolella
- Pohjoispuolella Eteläinen rantakatu ja asuinkorttelit
- Pyykin metsä lännessä
- Eteläpuiston rantanurmi idässä
- Rantapuisto on vaihteleva, puoliavoin viheralue vastakohtana urbaanille kävelykadulle pohjoispuolella ja toimii samalla yhdistävä linkkinä rantanurmen suuntaan. Alueelle tulee istuttaa myös puustoisia osia.

Erityispiirteet

- Erittäin houkutteleva eteläpuoleinen rinne upeassa järvenrantamaisemassa
- Tärkein puistoalue Eteläpuiston kehittämishankkeessa

Soveltaminen

Vaikka suunnitelmassa on jonkin verran eroa A- ja B-vaihtoehdon välillä, ohjeita sovelletaan yleisesti ottaen kumpaankin vaihtoehtoon.

LEIKKAUKSEN SIJAINTI, VAIHTOEHDOT A JA B

POIKKILEIKKAUS, ETELÄPUISTO (RANTAPUISTO)

POIKKILEIKKAUS, ETELÄPUISTO (RANTAPUISTO) - KÄVELYKADULTA SADEPUUTARHOJEN KAUTTA AMFITEATTERILLE, VAIHTOEHDOT A JA B

ESIMERKKEJÄ JULKISISTA VIHERALUEISTA RANTAVYÖHYKKEELLÄ - CALGARY URBAN RIVERFRONT, PORTLAND SOUTH WATERFRONT GREENWAY, HARBOUR GREEN PARK (KANADA)

AMFITEATTEREILLA, RINNEKATSOMOILLA JA TERASSOINEILLA VOIDAAN VÄHENTÄÄ RINTEIDEN JYRKKYYYTTÄ JA LISÄTÄ ALUEEN KÄYTETTÄVYYTTÄ OSANA PUISTON TOIMINTOJA - ISLANDS BRYGGE, SCANIAPARKEN, DANIPARKEN (TANSKA)

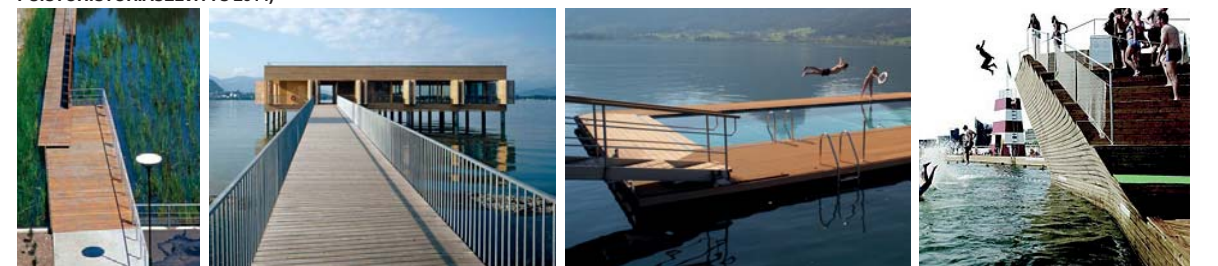

NURMIPORTAAT / -TERASSIT HELSINGIN MUSIIKKITALON YHTEYDESSÄ JA ARABIANRANNASSA - ERITYISESTI VAIHTOEHTOON B

TUKKIEKKEJÄ VARASTOINTIA ETELÄPUISTON RANNASSA (LÄHDE: HÄMEENPUISTON PUISTOHISTORIASELVITYS 2014)

LEIKKIPUISTOON VOIDAAN YHDISTÄÄ HISTORIALLISTA PUUTAVARAN VARASTOINNIN TEEMAA

ESIMERKKEJÄ MAHDOLLISISTA RAKENTEISTA RANNALLE: ERILAISET LAITURIRAKENTEET, SAUNA, KELLUVA UIMALA JA HYPPTYÖRNIT - ASKIMS PARK (RUOTSI), AMAGER SHORE PARK (KÖÖPENHAMINA), ODENSEE PARK (TANSKA), AMAGERSTRAND SHORE PARK (KÖÖPENHAMINA)

VAIHTOEHTO A

E

Eteläranta

Alueen kuvaus ja käyttö

Monikäyttöinen avoin nurmikkoalue erilaiseen liikunta- ja harrastustoimintaan, kaupunkikulttuuriin, yhdessäoloon, vapaa-aikaan ja perheiden käyttöön. Eteläpuiston viherverkkoselvitys -raportin mukaan monitoiminturmielueita käytetään Tampereella aktiivisesti etenkin ranta-alueilla. Monitoiminturmen suosituskoko on noin 100 m x 70 m.

Tavoitteet

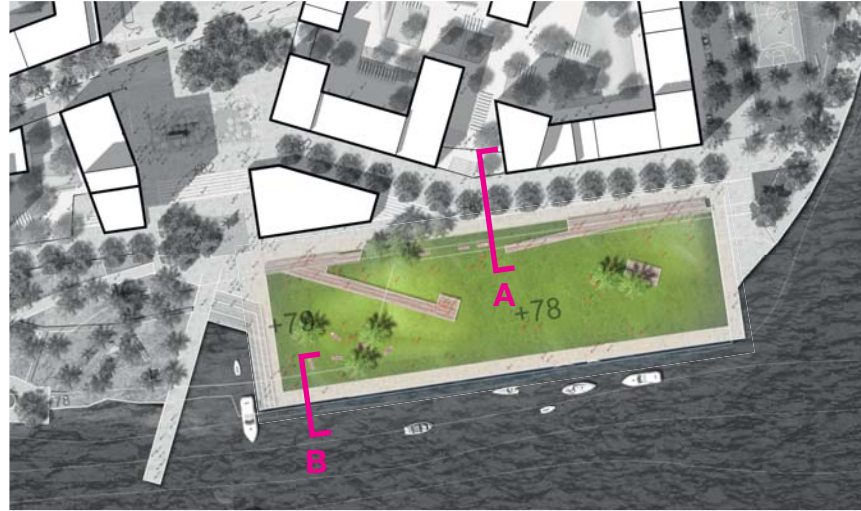
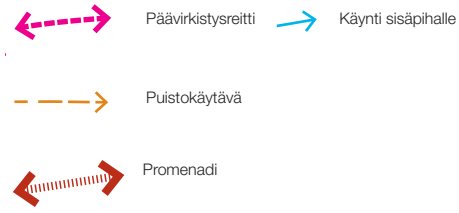
- Urbaani avoin ja laaja nurmialue, jonne on esteetön pääsy.
- Vihreä vastapari pohjoispuolen Eteläiselle rantakadulle
- Voidaan käyttää kaupunki- ja puistotapahtumien sekä asukkaiden omien tapahtumien järjestämiseen ja erilliseen järjestettyyn urheilu- ja vapaa-ajan toimintaan.
- Mahdollisia toimintamuotoja ovat myös markkinat, pallopelit, voimistelu, aerobic, jooga ja tilapäiset tapahtumat, kuten pienimuotoiset konsertit.

Liittyminen ympäristöön

- Aktiivinen satamalaituri ja kävelijöille tarkoitettu veteen rajoittuva puupintainen rantaraitti rajaa aluetta järven puolella.
- Yhdistää aluetta Eteläpuiston rantapuistoon länteen.
- Rantanurmelta on sujuvat yhteydet jalankulkijoille ja pyöräilijöille Eteläiselle rantakadun kävelykadulle sekä Eteläpuiston aukion / nurmiportaiden suuntaan.
- Aluetta reunustaa arkkitehtoninen kehys, joka tarjoaa istumapaikkoja esim. rantaraitin varrelle ja vesirajaan.

Erityispiirteet

- Rantanurmesta muodostuu houkutteleva ja eloisa viheralue upeassa järvimaisemassa.
- Pohjoispuolelle sijoittuva merkittävä julkinen rakennus on keskeinen korostuva elementti, joka liittyy aluetta kaupunkirakenteeseen.
- Ympäristötaidetta integroidaan julkiseen tilaan interaktiivisina elementteinä ja sijoitellaan keskeisten reittien varteen.
- Ihmisillä tulee olla turvallinen pääsy rantaraitille ja vesirajaan.

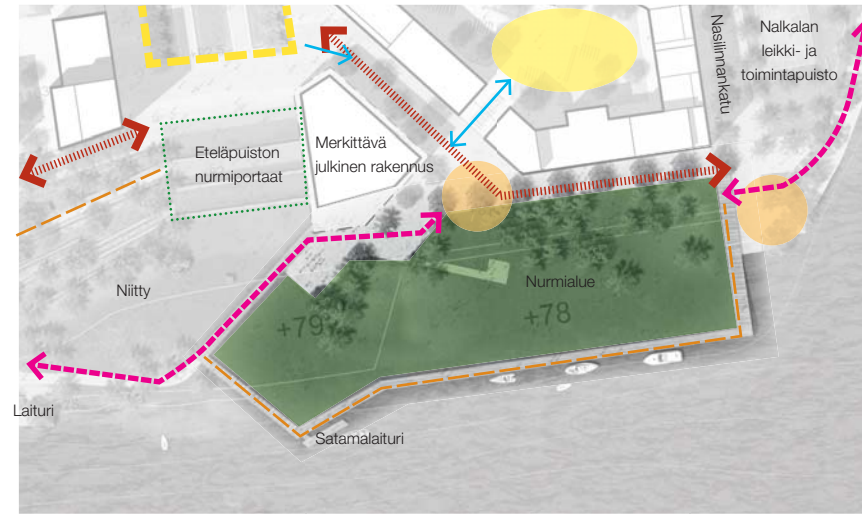
ETELÄRANTA, VAIHTOEHTO A

ETELÄRANTA, VAIHTOEHTO B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO A

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO B

POIKKILEIKKAUS A, YHTEYS SISÄPIHALTA RANNAN NURMIALUEELLE

POIKKILEIKKAUS B, NURMIALUEEN REUNA JA RANTARAITTI

E

Eteläranta

Soveltaminen

Vaikka suunnitelmassa on jonkin verran eroa A- ja B-vaihtoehdon välillä, ohjeita sovelletaan yleisesti ottaen kumpaankin vaihtoehtoon.

LAAJA AVOIN NURMIALUE YHDISTETTYNÄ SUJUVIIN KÄVELY- JA PYÖRÄREITTEIHIN ON MONIKÄYTTÖINEN (SCHLOSSPLATZ, BERLIINI)

PUUPINTAINEN PUISTOKÄYTVÄ (SCHLOSSPLATZ, BERLIINI)

PROMENADIN REUNA YHDISTYY NURMIALUEESEEN (GLEISDREIECK, BERLIINI)

MONIKÄYTTÖINEN AVOIN NURMIALUE (PARC FRANCOIS, KANADA)

MONITOIMINURMI, PORTLAND (TOM MCCALL WATERFRONT PARK, USA)

MONIKÄYTTÖINEN NURMIALUE JA AUKIO (WOOLWICH SQUARE, LONTOO)

MONITOIMINURMI YHDISTETTYNÄ UIMARANTAAN (ELWOOD FORESHORE, AUSTRALIA)

MONIPUOLISTA NURMIALUEEN KÄYTTÖÄ TAMPEREELLA

YMPÄRISTÖTAIDETTA NURMIALUEELLA

VAIHTOEHTO A

F

Nalkalannokka

Alueen kuvaus ja käyttö

Nalkalan leikki- ja toimintapuisto rajoittuu Ratinan läntiseen reunaan ja Eteläpuiston itäiseen reunaan ja on alueen tärkein toiminnallinen puisto. Ihanteellisessa sijainnissa yhdistyy aktiivinen peli-, virkistys- ja kuntoilutoiminta veden äärellä. Puiston läpi jatkuu Eteläpuiston yhteys itään ja pohjoiseen kohti Nalkalan rantaa sekä kaupungin keskustaa. Alueen käyttö voi sisältää erillaisia toimintoja: luistelua, kiipeilyä, koripalloa ja jalkapalloa; toimintamuodoista päätetään yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Kyseessä on monitoimipuisto, joka palvelee paikallisia ja koko kaupungin asukkaita.

Tavoitteet

- Hyvin hoidettu urbaani puisto, jossa puurivistö reunustaa veden äärellä kulkevaa kävelyreittiä ja rajaa leikkialueita.
- Sillan alla järjestettävän toiminnan tulee olla valaistulla ja turvallisella alueella, alueelle on sujuvat yhteydet jalkaisin ja polkupyörällä.

Liittyminen ympäristöön

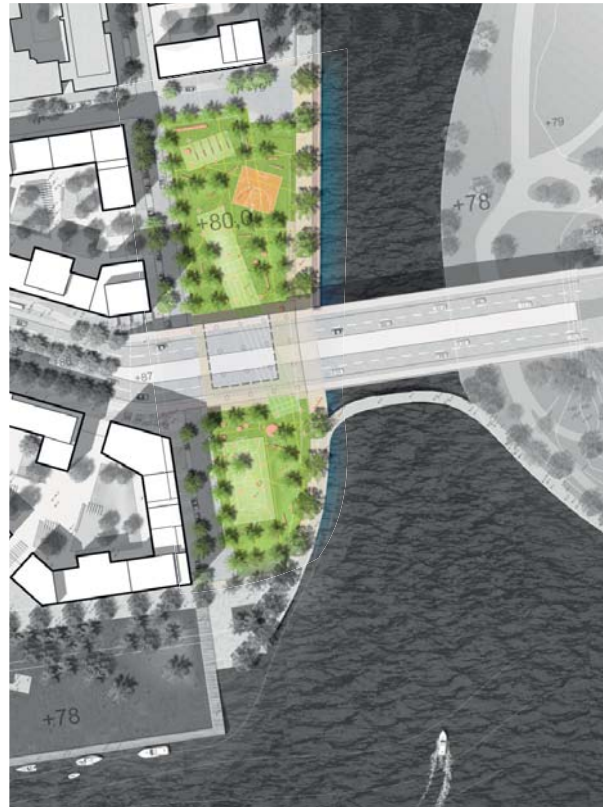
- Puisto päättyy rantaan idässä, huoltotiehen lännessä ja pohjoisessa ja venelaituriin etelässä.

Erityispiirteet

- Ratinan silta on aluetta hallitseva arkkitehtoninen elementti.
- Uusi jalankulun ja pyöräilyn siltayhteys Ratiinaan
- Puiston rakenteet ja kalusteet ovat ainutlaatuisia värinsä, muodon ja käyttön suhteen.
- Alueen kehittäminen lisää houkuttelevuutta ja toimintoja alueelle, jossa nykyisellään on vähän virkistyskäyttöä.

Soveltaminen

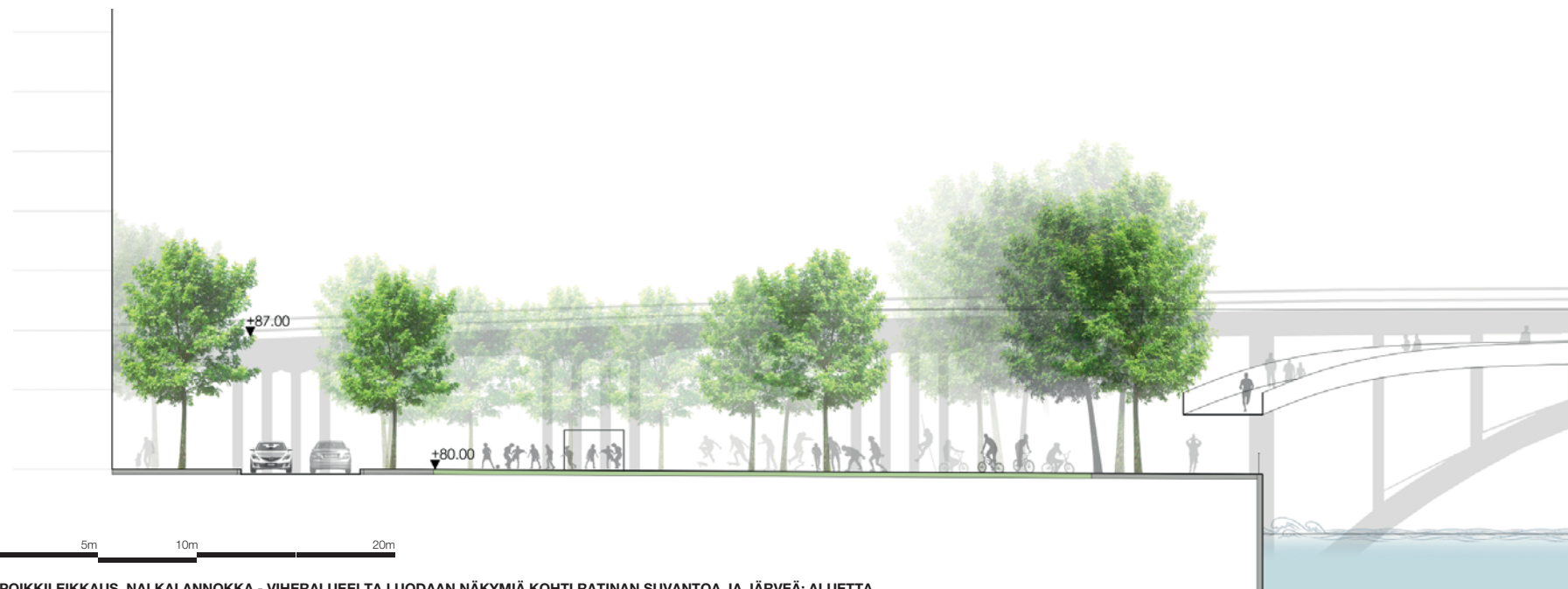
Vaikka Nalkalan leikki- ja toimintapuiston yhteys Eteläpuiston rantanurmen suuntaan on erilainen vaihtoehdoissa A ja B, ohjeita sovelletaan kummassakin vaihtoehdossa.

NALKALANNOKKA

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT

POIKKILEIKKAUS, NALKALANNOKKA - VIHERALUEELTA LUODAAN NÄKYMÄ KOHTI RATINAN SUVANTOA JA JÄRVEÄ; ALUETTA KEHITETÄÄN URHEILUA JA KUNTOILUA PALVELEVAKSI SEKÄ LEIKKIPAIKKANA

TOIMINTOJA SILLAN ALLA (POPPY PLAZA, KANADA)

AKTIVITEETTEJA SILLAN ALLA (AUSTRALIA)

JUOKSURATA OSANA TOIMINTAPUISTOA (BOXHILL GARDENS, AUSTRALIA)

URHEILUA JA KUNTOILUA (CAULFIELD CAMPUS GREEN, AUSTRALIA)

AVOIN NURMIKUNTOILUA JA JOUKKUEPELEJÄ SEKÄ TAPAHTUMIA VARTEN (RMIT UNIVERSITY, AUSTRALIA)

INTERAKTIIVISIA JA KOHTEESEEN RÄÄTÄLÖITYJÄ LEIKKIVÄLINEITÄ (SAKSA)

KEVYEN LIIKENTEEN SILTA - POPPY PLAZA (KANADA)

VAIHTOEHTO A

G

Nalkalan rantapuisto

Alueen kuvaus ja käyttö

Eteläpuiston koillisreuna on julkinen alue, joka yhdistää Eteläpuiston muun osan Tampereen keskustaan. Alueella on myös terassina toimiva venelaituri, jolta on näkymä kohti järveä ja keskustaa. Lisäksi se on kävely- ja pyöräilyreitien varrella sijaitseva suosittu levähdyspaikka.

Tavoitteet

- Ajoneuvoliikenne katkaistaan ja siirretään länteen. Näin perustetaan urbaani viheralue, jolla etusija annetaan jalankulkijoille.
- Aluetta reunustavat kävelyreitit puurivistö ja yksittäisten puiden ryhmät.
- Maaston tasoeroja porrastetaan terassoimalla rantaviivan suuntaisesti.

Liittyminen ympäristöön

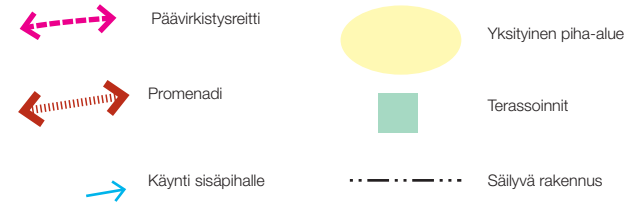
- Alueen länsipuolella on vesialue, eteläpuolella Nalkalan puisto ja pohjoispuolella yhteys ja liittyminen kaupungin keskustaan.
- Aktiivinen rantaviiva, jossa satamapaikkoja veneille.

Erityispiirteet

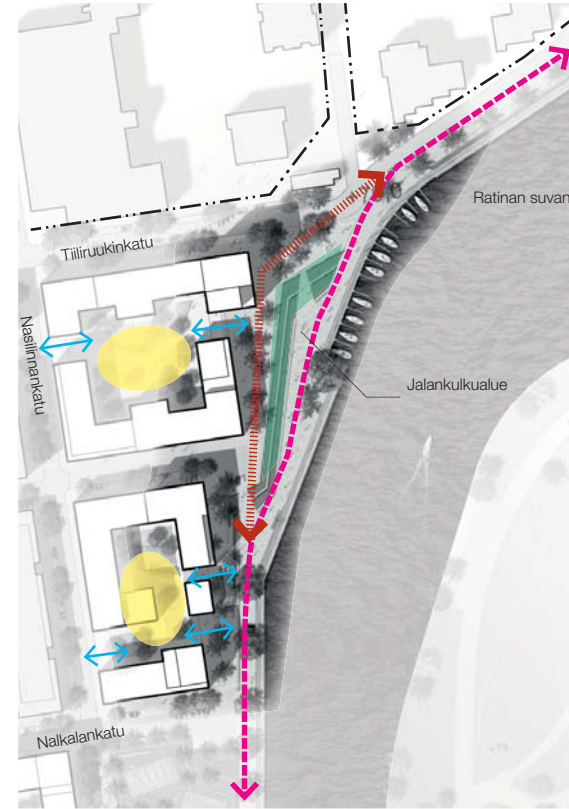
- Upeat näkymät satamaan, etelään Ratinan ja Pyhäjärven suuntaan sekä pohjoiseen Tampereen keskustan teollisuuskohteiden suuntaan.

Soveltaminen

Ohjeita sovelletaan sekä A- että B-vaihtoehdossa.

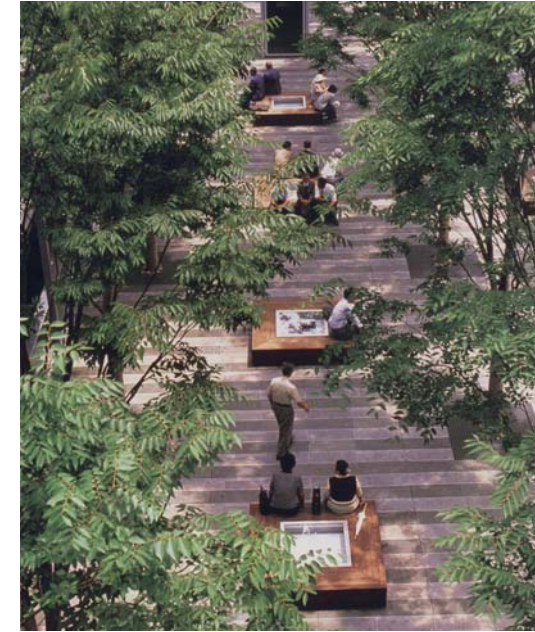
NALKALAN RANTAPUISTO, VAIHTOEHDOT A JA B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT

RANTALAITURIT MAHDOLLISTAVAT MYÖS OLESKELUN; KADUN SIIRTÄMINEN MAHDOLLISTAISI ALUEEN MUUTTAMISEN KOKONAAN KEVYEN LIIKENTEEN KÄYTTÖÖN

PITKIN RANTAA KULKEVA PROMENADI ON LAAJA, TERASSOITU, OSIN VARJOSTETTU JA MONIPUOLISESTI KALUSTETTU (JAPANI)

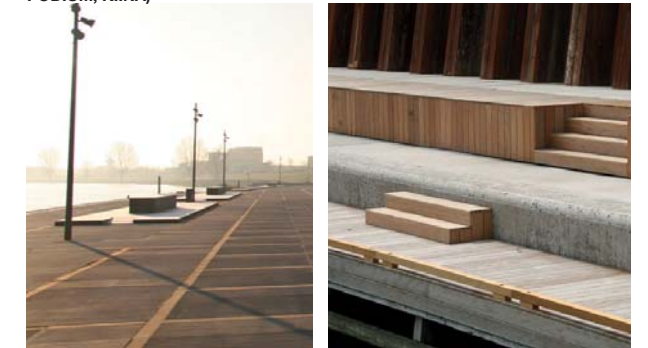
POIKKILEIKKAUS, NALKALAN RANTAPUISTO

PORTAITA JA TERRASSOINTEJA RANTAPROMENADILLA (LYON, RANSKA)

VESIELEMENTEISTÄ VOIDAAN LUODA RANTAPROMENADILLE MIELINKIINTOISIA LEVÄHDYS- JA OLESKELUPAIKKOJA (EAST WATERFRONT PODIUM, KIINA)

KIVETTY PROMENADI YHDISTETTYNÄ VESIRAJAN PORTAISIIIN (HOLLANTI)

RANTAPORTAAT (AALBORGIN PROMENADI, TANSKA)

VAIHTOEHTO A

H

Hämeenpuisto

Alueen kuvaus ja käyttö

Hämeenpuiston esplanadilla on vahva kulttuurihistoriallinen merkitys ja alue on tärkeä osa Tampereen keskustan identiteettiä.

Aluetta dominoi tällä hetkellä ajoneuvoliikenne. Vaihtoehdossa A molempien ajosuuntien ajoratat sijaitsevat itäreunalla ja keskellä oleva puistoalue kasvaa länsireunaa kohti. Ajoratojen siirtäminen siirtää puiston Klingendahlin vierelle.

Vaihtoehdossa B ajoratat muodostavat kohtisuoran linjan kohti Eteläpuistoa ja hidastavat siten ajoneuvoliikennettä ja antavat etusijan jalankulkijoille Hämeenpuiston ja Eteläpuiston yhtymäkohdassa.

Hämeenpuisto on viheralue, joka tarjoaa istuma- ja levähdyspaikkoja, mahdollisuuksia lenkkeilyyn ja muuhun vapaaseen kuntoiluun tai tilaa tilapäisiä tapahtumia varten tällä keskeisellä julkisella alueella.

Tavoitteet

- Historiallisen puistokadun ilme säilyy, katu reunustavat puurivit mm. vaahteraa ja lehmusta.
- Keskelle kulkee kävelytie, reunoilla nurmialueet ja alueella myös muutamia kioskeja.
- Kevyen liikenteen olosuhteita parannetaan etäläpäässä

Liittyminen ympäristöön

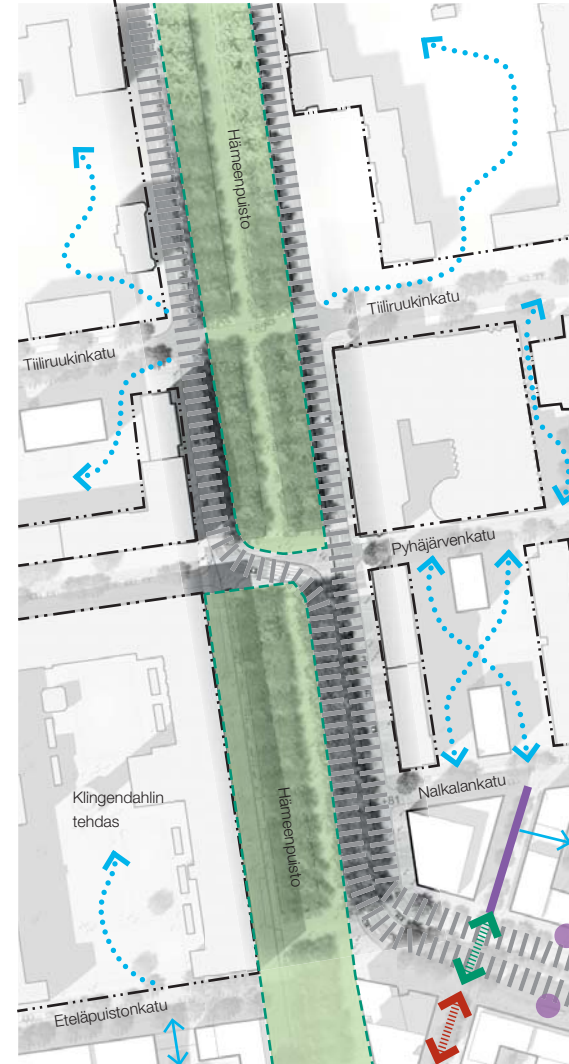
- Katumaisemaa rajaavat erilaiset ja eri aikakausilta olevat rakennukset; alueen reunoilla on asuinkerrostaloja, kulttuuri- ja teollisuusrakennuksia ja erilaisia liiketiloja
- Puistoakseli jatkuu pohjoiseen ja päättyy Näsinkallion suihkulähteelle ja Näsipuistoon.
- Eteläinen reuna päättyy uuteen Eteläpuistoon ja sen aukioon (vaihtoehto A) tai puutarhaan (vaihtoehto B).

Erityispiirteet

- Hämeenpuisto on Pohjoismaiden pisin historiallinen puistokatu, joten sen puistohistoriallisten piirteiden säilyttäminen ja palauttaminen tärkeää. Esim. Hämeenpuiston ja Eteläpuiston historiallisen yhteyden palauttaminen avaamalla näkymiä ja luomalla sille uusi päätte.

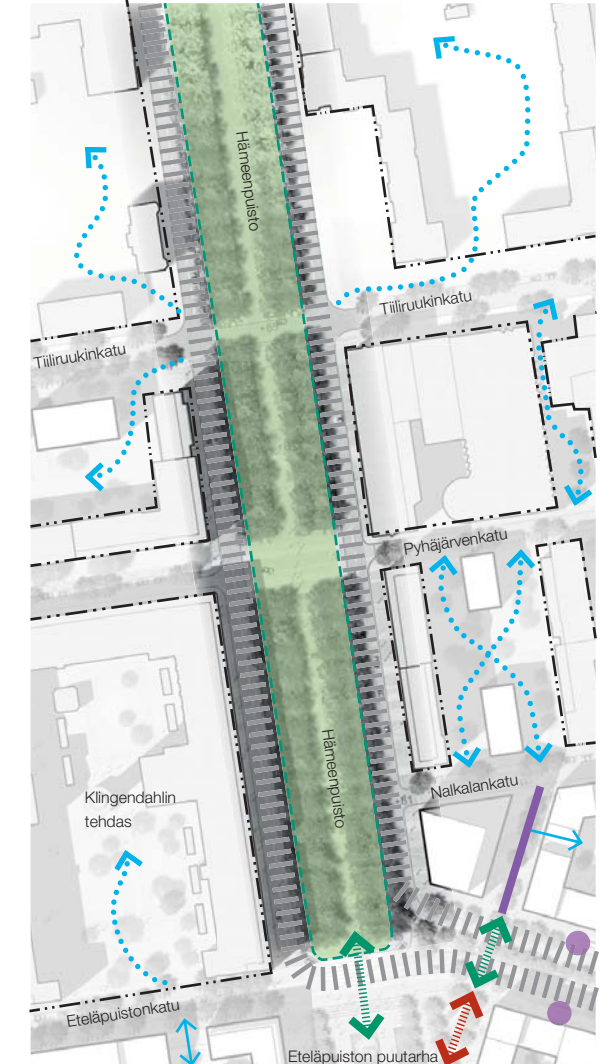
HÄMEENPUISTO, VAIHTOEHTO A

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO A

HÄMEENPUISTO, OPTION B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO B

POIKKILEIKKAUS, HÄMEENPUISTO, VAIHTOEHTO A - AJORADAT ITÄREUNASSA

POIKKILEIKKAUS, HÄMEENPUISTO, VAIHTOEHTO B - AJORADAT MOLEMMILLA REUNOILLA

H

Hämeenpuisto

Soveltaminen

Liikennesuunnittelun mallit ovat erilaiset vaihtoehdossa A ja B. Ohjeita sovelletaan kuitenkin sekä vaihtoehdossa A että B.

NÄKYMÄ POHJOISEN VIEVÄLTÄ KADULTA, HÄMEENPUISTO (LÄHDE: GOOGLE EARTH STREET VIEW, 2015)

NÄKYMÄ ETELÄÄN VIEVÄLTÄ KADULTA, HÄMEENPUISTO (LÄHDE: GOOGLE EARTH STREET VIEW, 2015)

HÄMEENPUISTOA SYYSVÄREISSÄ

NÄKYMÄ HÄMEENPUISTON KESKIAKSELILTA KOHTI ETELÄPUISTOA

ISOJA YLEISÖTAPAHTUMIA JÄRJESTETÄÄN HÄMEENPUISTOSSA

NURMIALUEEN KÄYTTÖÄ HÄMEENPUISTOSSA

PUISTON AKTIIVISTA JA MONIPUOLISTA KÄYTTÖÄ

MUISTOMERKKI SIJOITETAAN ALUEELLE UUELLEEN, JOTTA SAADAAN AVATTUA KESKIAKSELIN NÄKYMÄÄ

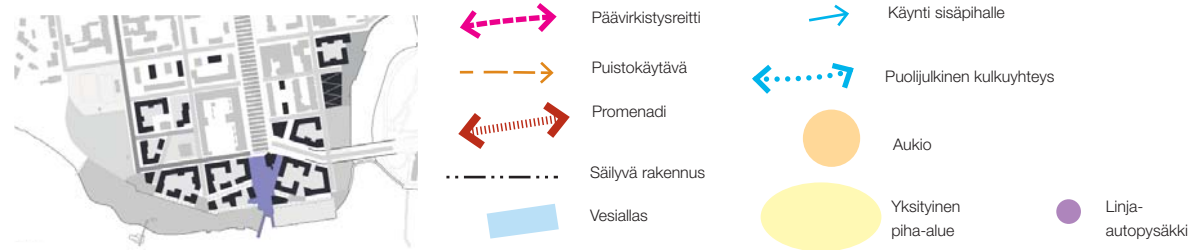
HÄMEENPUISTOA VOIDAAN AKTIVOIDA LISÄÄ ESIMERKIKSI KAUPALLISIN PALVELUIN (LA RAMBLA, BARCELONA)

MONIKÄYTTÖINEN ESPLANADI YHDISTETTYNÄ OLESKELUUN JA KIOSKI- JA KAHVILAPALVELUIHIN (DALLAS, USA)

ESPLANADIN PUUKUJANTEIDEN ALLE ON SIJOITETTU KIOSKEJA JA PIENIMUOTOISTA RAVINTOLATOIMINTAA (UNTER DEN LINDEN, BERLIINI)

Etelätori (vaihtoehto A)

Alueen kuvaus ja käyttö

Etelätori muodostaa laajan urbaanin torialueen Hämeenpuiston päätteeksi. Hämeenpuiston pääte painuu alas kohti rantaa ja tiivistää aukion myös toiminnalliseksi keskukseksi (Seelake-ehdotuksen alkuperäinen idea oli avata maisema jo puistosta järvelle - to see lake). Tornirakennus on osa tätä kaupunkiaukiota, joka toimii paitsi alueen kiintopisteenä myös läpikulkualueena. Aukiolta on esteettömät näkymät järven suuntaan ja se on keskeinen kohtauspaikka Hämeenpuiston, Eteläpuiston ja Etelärannan välissä.

Tavoitteet

- Julkinen päällystetty avoin alue, johon valitut rakenteet, kalusteet ja pinnoitteet korostavat alueen aukiomaisuutta ja merkitystä Hämeenpuiston päätteessä.
- Aukio on suhteellisen tasainen luoden näin tunteen alueen laajuudesta.
- Tasaista aluetta korostavat pohjoispäässä sijaitseva matala vesielementti ja hieman korotettu alue keskellä, venesatama-alueen pohjoispuolella.
- Aukiolle tulee istutettuja puuryhmiä, interaktiivinen vesielementti ja ainutlaatuisia istumapaikkoja ja -alueita sekä Osuustoimintamerkki.
- Tampereen valtien liikennettä rauhoitetaan ja jalankulku ja pyöräily-yhteydet kehiteään
- Linja-autopysäkki sijoittuu hyvien jalankulkuyhteyksien varrelle keskeiselle paikalle Tiillisolininkujan ja Tampereen valtien risteykseen tuntumaan

Liittyminen ympäristöön

- Pohjoisreuna rajoittuu Hämeenpuiston katualueeseen. Ajouratja siirretään itään päin siten, että ne molemmat ovat puiston toisella reunalla, levittäen puiston Klingendahlin vierelle.
- Eteläosassa alue rajoittuu järveen laiturirakentein, rantanurmialueeseen ja rantapuistoon.

Erityispiirteet

- Aukio muodostaa selkeän päätteeseen Hämeenpuistolle tärkeänä julkisena ulkotilana.

Soveltaminen

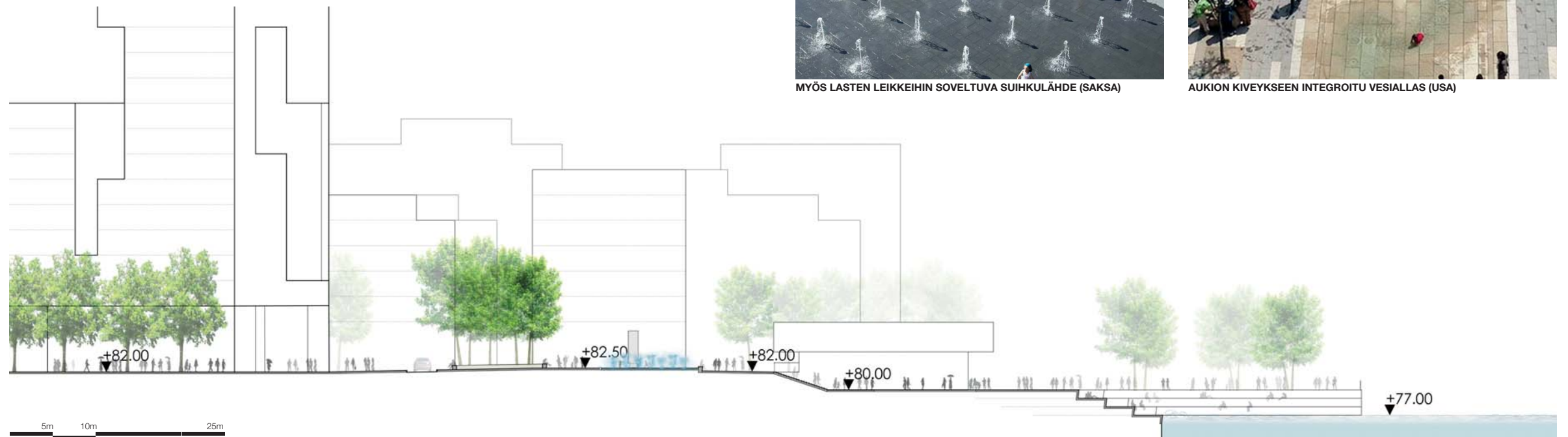
Ohjeita sovelletaan vain vaihtoehtoon A.

ETELÄTORI, VAIHTOEHTO A

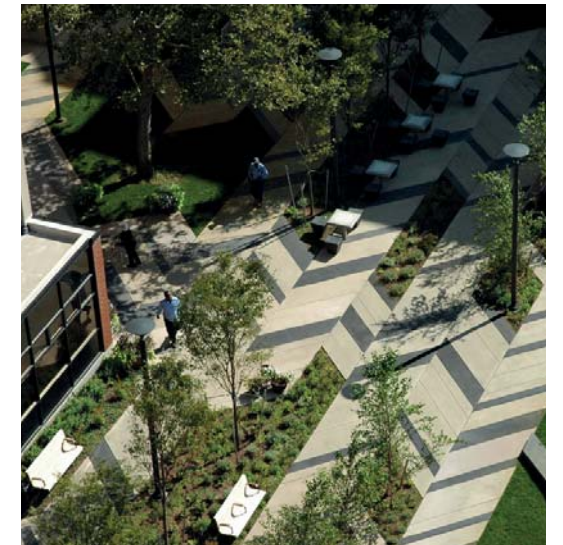
KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO A

POIKKILEIKKAUS, ETELÄTORI, VAIHTOEHTO A

KESKEINEN JA ISO ISTUINTASO JULKISELLA AUKIOLLA (PARIISI)

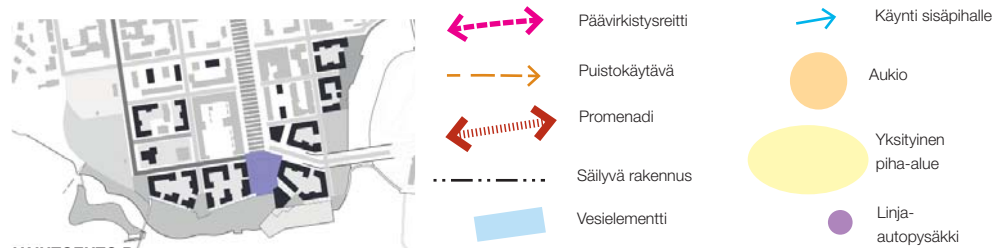
VAHVA JA DYNAMIINEN KIVEYKSEN LADONTAKUVIO (BOSTON, USA)

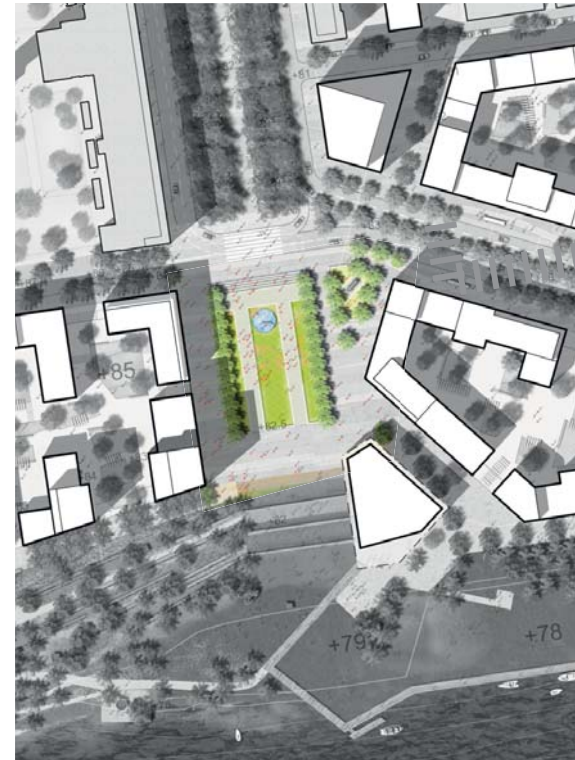
MYÖS LASTEN LEIKKEIHIN SOVELTUVA SUIHKULÄHDE (SAKSA)

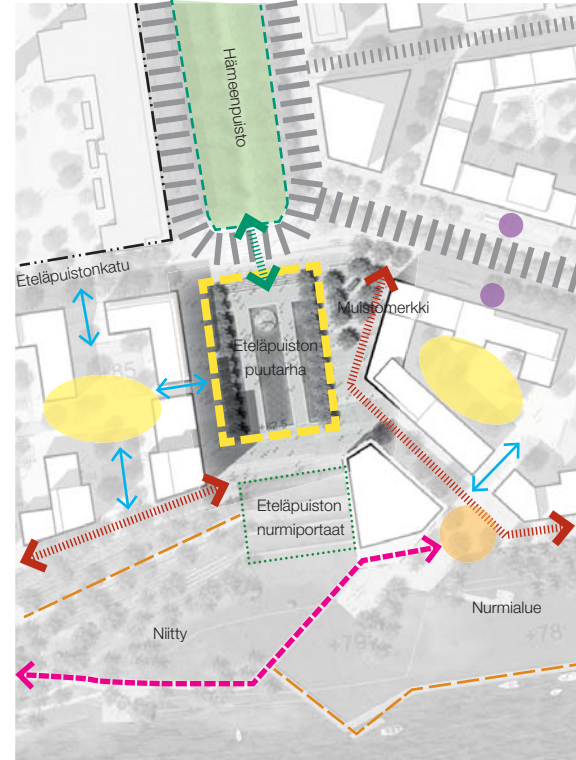
AUKION KIVEYKSEEN INTEGROITU VESIALLAS (USA)

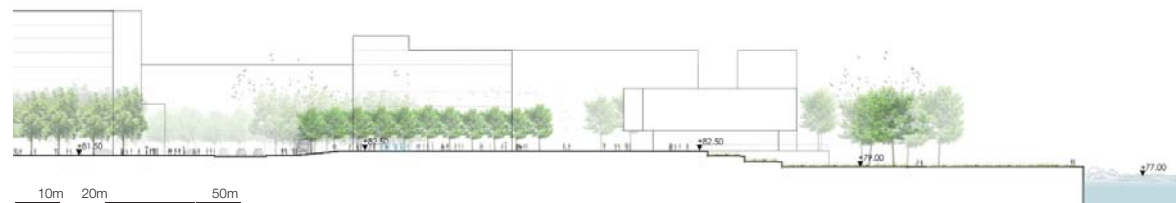
VAIHTOEHTO B

ETELÄTORI JA PUUTARHA, VAIHTOEHTO B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO B

POIKKILEIKKAUS, ETELÄTORI JA PUUTARHA, VAIHTOEHTO B - HÄMEENPUISTON PÄÄTTEENÄ KOROTETTU PUUTARHA

POIKKILEIKKAUS, ETELÄTORI JA PUUTARHA, VAIHTOEHTO B - KOROTETTU PUUTARHA TOIMII VAHVANA PÄÄTTEENÄ HÄMEENPUISTOLLE JA YHDISTÄÄ SAMALLA HÄMEENPUISTOA ETELÄPUISTOON

Etelätori ja puutarha (vaihtoehto B)

Alueen kuvaus ja käyttö

Hämeenpuiston pääte on esitetty symmetrisen puiston keinoin. Se nostaa modernin muotopuutarhan jalustalle ja kohottaa puiston päätteen aiemmin laaditun puistosuunnitelman tapaan. Eteläpuiston puutarha toimii solmukohtana, johon lisätään maisemarakenteita, suihkulähteitä, veistoksia ja näiden yhdistelmiä lisäämään paikan vetovoimaa. Eteläpuiston keskus julkisen promenadin ja aukiotilan rinnalla.

Tavoitteet

- Moderni puutarha Hämeenpuiston uutena päätteenä muistutmana historiallisesta muotopuutarhasta.
- Puutarhaa on korotettu, joten tilaan luodaan näin eri tasossa olevia alueita.
- Kevyen liikenteen yhteys parantuu Hämeenpuiston ja Eteläpuiston välillä.

Liittyminen ympäristöön

- Hämeenpuiston ajorata kulkee Hämeenpuiston reunoja pitkin. Hämeenpuiston liikennejärjestelyjen muutokset tarjoavat estettömän ja turvallisen yhteyden Hämeenpuistoon.
- Uudet korttelit rajaavat aluetta idässä ja lännessä.
- Maisemaportaat tarjoavat miellyttävän ja avoimen siirtymän kohti rantaa.

Erityispiirteet

- Muistuttaa Hämeenpuiston ja muotopuutarhan kulttuurihistoriasta, kun puistoakseli päättyy korotettuun puutarha-aukioon.

Soveltaminen

Ohjeita sovelletaan vain vaihtoehtoon B.

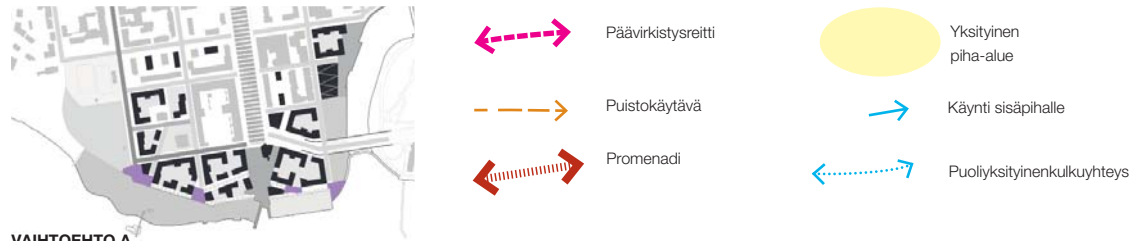
KESKEISESTI AUKIOLLE SIOJITTUVA PUUTARHA ON HOUKUTTELEVA JA NYKYAIKAAN MUKAUTETTU MUISTUMA MUOTOPUUTARHASTA(SAKSA)

KOROTETTU NURMIALUE TOIMII PERUSTANA PUUTARHALLE, PUUTARHA YHDISTYY YMPÄRISTÖÖNSÄ PORTAIN

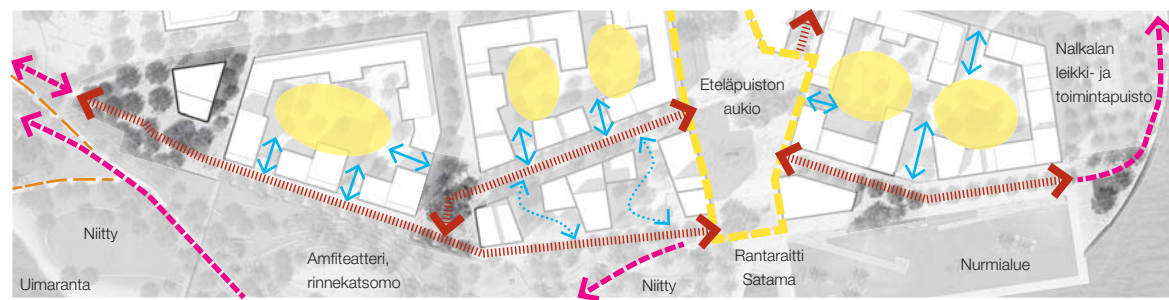
PUUTARHA YMPÄRÖIVÄT ISTUTUSALUEET OVAT VAHVOJA MUODOILTAAN JA VÄREILTÄÄN, VESIELEMENTTI LISÄÄ ALUEEN HOUKUTTELEVUUTTA

VAIHTOEHTO A

AUKIOT, VAIHTOEHTO A

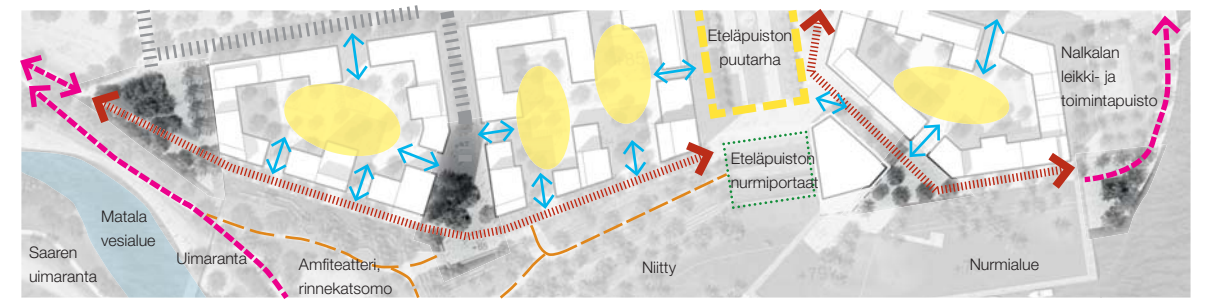
KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO A

POIKKILEIKKAUS, AUKIOT, VAIHTOEHTO A

AUKIOT, VAIHTOEHTO B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO B

POIKKILEIKKAUS, AUKIOT, VAIHTOEHTO B

K

Aukiot:

K1 - Koulukadun terassi, K2 - Kalkkiruukin aukio, K3 - Etelänurkka, K4 - Näsilinnankadun pääte

Alueen kuvaus ja käyttö

Kaikille neljälle kaupunkiaukiolle on luonteenomaista se, että ne ovat porrastettuja ja urbaaneja jalankulkualueita, joilta avautuu näkymiä ja näköalapaikkoja puistoon ja järvelle. Ne sijaitsevat risteyskohdissa, joissa jalankulkureitit kohtaavat Eteläisen rantakadun.

Tavoitteet

- Urbaaneja kulma-aukioita, joille on istutettu runsaasti puita tiiviiksi ryhmiksi, näkymät huomioiden
- Istuskelualueita ja kiinteistöihin liittyviä kahvioloiden terassialueita
- Jalankulkijat ovat aukioilla etusijalla

Liittyminen ympäristöön

- Aukion päällystetyt pinnat toimivat kontrastina eteläpuolella olevan puiston vehreydelle.
- Aukioiden rakenteet ja materiaalit liittyvät osaksi Eteläistä rantakatua

Erityispiirteet

- Tasoeroja ja tukimuurirakenteita, ulkonevia näköalatasanteita.
- Maanalaisen pysäköintilaitoksen häivyttäminen tukimuurein, nurmiportailta ja kasvillisuudella.

Soveltaminen

Vaikka neljän kaupunkiaukion tilajärjestelyt ja toteutus eroavat toisistaan, ohjeita sovelletaan sekä vaihtoehdossa A että B.

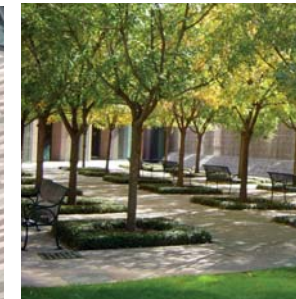
AUKIOTA RAJAAVAT MUURIT MAAMERKKEINÄ (KANADA)

ESIMERKKI PORTAIDEN JA LUISKAN YHDISTELMÄSTÄ

KIVETTY LÄPIKULKUYHTEYS AUKIOLLA

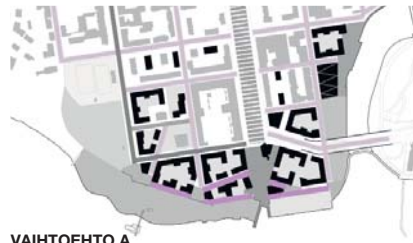
AUKION PENKKEJÄ PUIDEN LOMASSA

MIELENKIINTOISET VÄRIKKÄÄT TAIDE-ELEMENTIT EROTTAVAT JA KOROSTAVAT AUKIOTA YMPÄRISTÖSTÄÄN

AUKIO SOLMUKOHTANA, JOSSA IHMISET HALUVAT OLESKELLA

VAIHTOEHTO A

L

Eteläinen rantakatu

Alueen kuvaus ja käyttö

Eteläinen rantakatu kaartaa asuinalueen eteläistä reunaa pitkin ja muodostaa pohjoisrajan Eteläpuiston rantapuistoalueelle. Sen varrella sijaitsee neljä kaupunkiaukiota. Reitti on kulkuväylä, jota pitkin Pyynikin suunnasta saapuvat jalankulkijat ja pyöräilijät pääsevät Eteläpuiston rantanurmen kautta kohti pohjoispuolella sijaitsevaa Nalkalaa. Se on ilmeeltään urbaani julkinen ulkotila.

Tavoitteet

- Eteläisellä rantakadulla ihmiset kokoontuvat maisematerassille ja tapaavat toisiaan.
- Vaikka kyseessä on jalankulkijoille ja muulle kevyelle liikenteelle tarkoitettu kävelykatu, sitä voidaan tarvittaessa käyttää myös hälytys- ja huoltoajoon.
- Se on päällystetty urbaani tila vastakohtana puiston materiaaleille ja istutuksille.
- Kadun varteen istutetut puurivistöt jäsentävät katua
- Promenadilta on sisäänkäyntejä asuin kerrostaloihin ja niiden sisäpihoille.

Liittyminen ympäristöön

- Eteläpuiston rantapuistoalueeseen liittyminen mm. terassointien ja tukimuurien kautta.
- Asuin kerrostalokorttelit ovat pohjoispuolella; julkinen rakennus on niin ikään promenadin varrella.
- Julkiset aukiot korostavat keskeisiä solmukohtia promenadin varrella.

Erityispiirteet

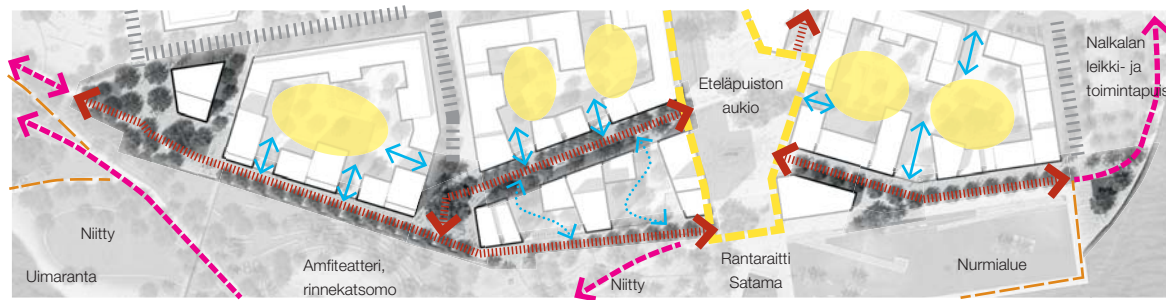
- Korotettu kävelyreitti, josta avautuu hienoja näkymiä etelän suuntaan järvelle.

Soveltaminen

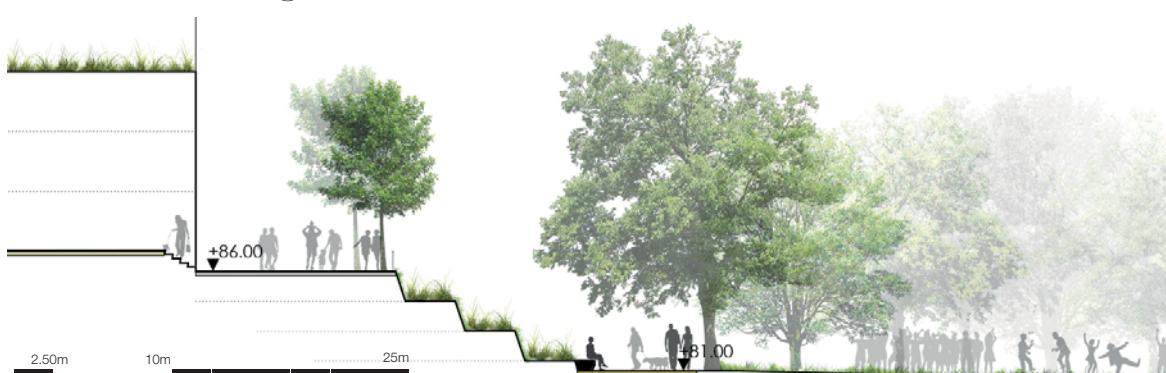
Vaikka promenadi eroaa vaihtoehdoissa A ja B aukoiden sijaintierojen vuoksi, ohjeita sovelletaan kummassakin vaihtoehdossa.

ETELÄINEN RANTAKATU, VAIHTOEHTO A

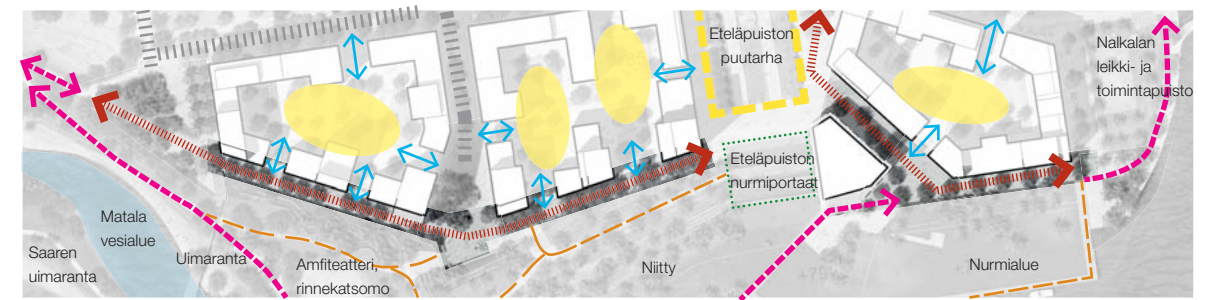
KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO A

POIKKILEIKKAUS, ETELÄISEN RANTAKADUN LÄNSIREUNASSA - YHTEYS SISÄPIHOILTA RANTAKADULLE JA ETELÄPUISTOON

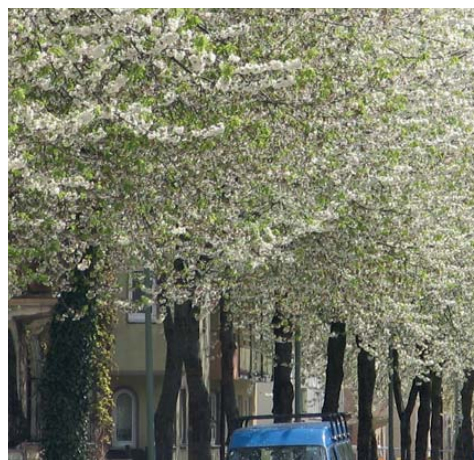
ETELÄINEN RANTAKATU, VAIHTOEHTO B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO B

POIKKILEIKKAUS, ETELÄISEN RANTAKADUN ITÄREUNASSA - YHTEYS SISÄPIHALTA PUISTON NURMIALUEELLE

PUURIVIEN REUNUSTAMAT PROMENADIT ERI VUODENAIKOINA

PROMENADI TARJOAA SIIJOITUSPAIKKOJA PENKEILLE JA ISTUINTASOILLE PUIDEN KATVEESSA (HIGH LINE, NEW YORK)

KIVETTY PROMENADI / PIHAKATU

VAIHTOEHTO A

M

Koulukatu

Alueen kuvaus ja käyttö

Koulukatu on kaksisuuntainen puistokatu, jonka toisella reunalla on pysäköintipaikkoja ja toisella polkupyöräilyn pääreitti. Katua reunustaa puurivistö.

Tavoitteet

- Säilytetään katua reunustavat suuret puut, joiden oksisto muodostaa eräänlaisen katoksen kadun päälle.
- Säilytetään avoin visuaalinen yhteys itäpuolen rakennetuilta alueilta länteen kohti Pyykin puistometsää, minigolf-aluetta ja tekojäärataa.
- Mahdollisuuksien mukaan uudistetaan hulevesi-infrastruktuuria, esim. viherpainanteita tai läpäiseviä pinnoitteita kadunvarsipysäköinnin yhteydessä.

Liittyminen ympäristöön

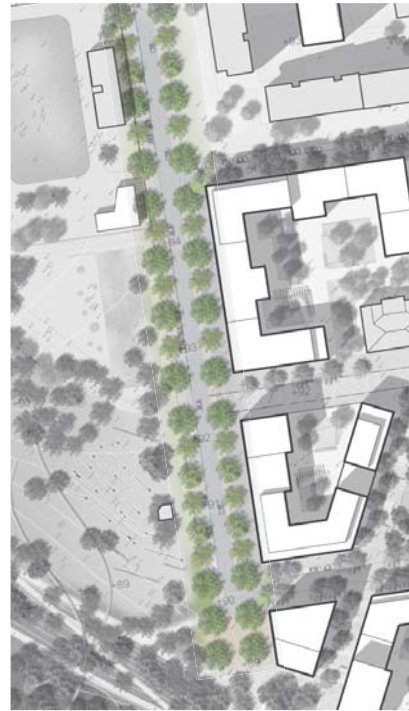
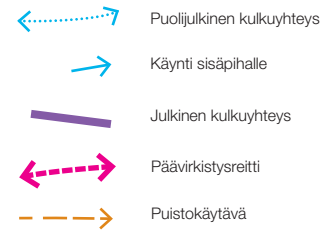
- Alueen länsireunalla on mahdollisuus monenlaiseen toimintaan: minigolf, tekojäärata ja yhteys Pyynikille
- Uusia kortteleita syntyy rajaamaan aluetta itäpuolella
- Eteläpääty yhdistyy Eteläpuiston ja näköalatasanteeseen.

Erityispiirteet

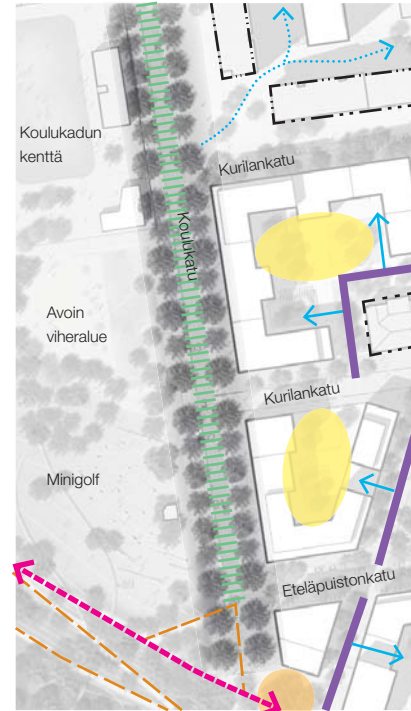
- Kadun leveys mahdollistaa esim. hulevesipainanteiden tai sadeputtarhojen sijoittamisen kadun puolelle sekä pyöriteiden rakentamisen jalkakäytävien reunaan.

Soveltaminen

Koulukadun eteläpää eroaa Eteläpuiston yhteyden osalta, ohjeita sovelletaan sekä vaihtoehdossa A että B.

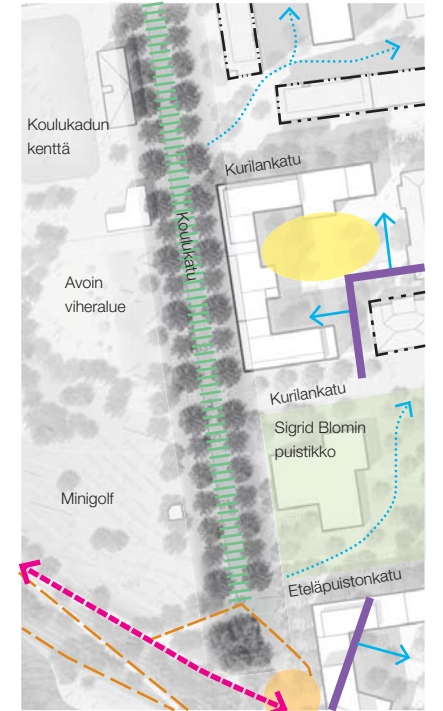
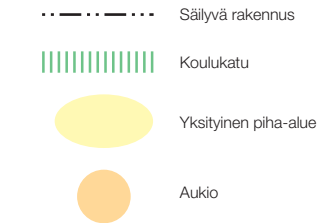
KOULUKATU, VAIHTOEHTO A

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNAT, VAIHTOEHTO A

KOULUKATU, VAIHTOEHTO B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNAT, VAIHTOEHTO B

POIKKILEIKKAUS, KOULUKATU, VAIHTOEHDOT A JA B

VAIHTOEHTO B

N

Eteläpuistonkatu

Alueen kuvaus ja käyttö

Eteläpuistonkatu on saanut nimensä alueen puistosta. Kaksisuuntaisen kadun molemmilla reunoilla jalkakäytävä. Katu toimii yhdyskatuna asuintalojen tonteille, mutta etusija annetaan jalankulkijoille ja pyöräilijöille.

Tavoitteet

- Katua reunustavat kaksi puurivistöä.
- Liikenne on rauhallista, kadulla liikkuu eniten jalankulkijoita ja pyöräilijöitä.

Liittyminen ympäristöön

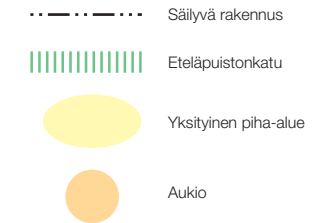
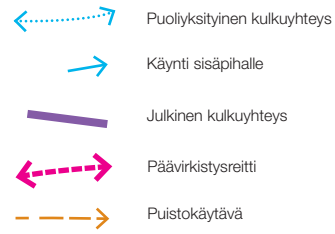
- Katu rajoittuu De Gamlas Hemin rakennukseen ja Klingendahlin tehtaaseen pohjoispuolella sekä Eteläpuistoon eteläpuolella.
- Vaihtoehdossa A De Gamlas Hemin korttelia täydennetään asuinkerrostalolla, vaihtoehdossa B kortteliin sijoitetaan päiväkotia.
- Uuden suunnitelman mukaan eteläiselle reunalle rakennetaan asuinkerrostaloja reunustamaan puistoa.

Erityispiirteet

- Katu tarjoaa näkymän ja yhteyden Pyynikin alueelta itään kohti Eteläpuiston aukiota / puutarhaa.

Soveltaminen

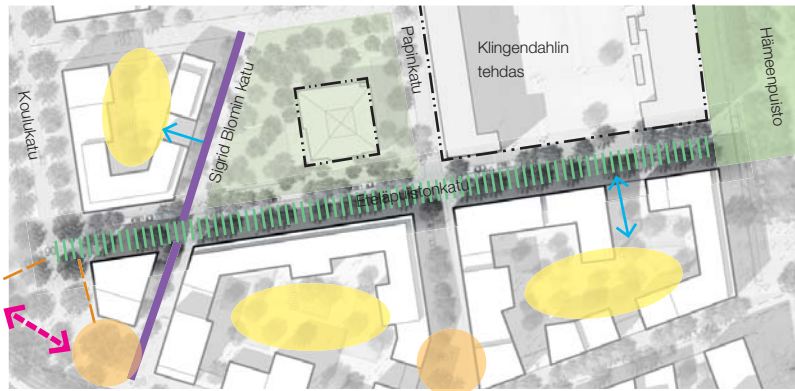
Vaikka viereisten korttelien toteutus on erilainen vaihtoehdossa A ja B, ohjeita sovelletaan sekä vaihtoehdossa A että B.

ETELÄPUISTONKATU, VAIHTOEHTO A

ETELÄPUISTONKATU, VAIHTOEHTO B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO A

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO B

POIKKILEIKKAUS, ETELÄPUISTONKATU, VAIHTOEHDOT A JA B

NYKYTILANNE, ETELÄPUISTONKATU (LÄHDE: GOOGLE EARTH STREET VIEW, 2015) - OIKEALLA NÄKY YPUISTOALUETTA

NYKYTILANNE, ETELÄPUISTONKATU (LÄHDE: GOOGLE EARTH STREET VIEW, 2015) - OIKEALLA NÄKY YPUISTOALUETTA

O

Kurilankatu

Alueen kuvaus ja käyttö

Kyseessä on ainutlaatuinen mukulakivikatu. Mukulakivet tulee säilyttää, sillä ne luovat alueelle tunnelmaa ja ovat osa arvokasta korttelimiljöötä. Jalkakäytäviä tulee kehittää tavoitteena mukava ja miellyttävä ympäristö jalankulkijoille ja pyöräilijöille.

Tavoitteet

- Katu, jossa kevyellä liikenteellä on etusija ja jota käytetään pääasiassa asuintalojen tonteille ajoon.
- Jalkakäytävien uudistaminen ja tukimuurit rajaamaan puutarhan nurmialuetta uudistettavan jalkakäytävän reunassa

Liittyminen ympäristöön

- Katua rajoittavat kortteli 95 pohjoispuolella ja kortteli 96 eteläpuolella, Klingendahlin tehdas itäpuolella ja se päättyy Koulukadun risteykseen länsipuolella.
- Kadun kummassakin reunassa on kapea jalkakäytävä.

Erityispiirteet

- Säilytetään katu ja katukiveys, mikä osaltaan tukee alueen kulttuuriympäristön säilymistä.

Soveltaminen

Vaikka viereisten korttelien toteutus on erilainen vaihtoehdossa A ja B, ohjeita sovelletaan sekä vaihtoehdossa A että B.

KURILANKATU, VAIHTOEHTO A

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT, VAIHTOEHTO A

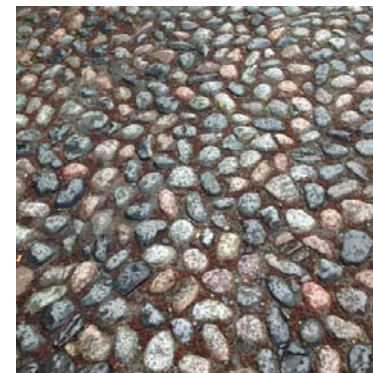
KURILANKATU, VAIHTOEHTO B

POIKKILEIKKAUS, KURILANKATU, VAIHTOEHDOT A JA B

NYKYTILANNE, KURILANKATU (LÄHDE: GOOGLE EARTH STREET VIEW, 2015)

NYKYINEN MUKULAKIVIPÄÄLLYSTE

NYKYISET JALKAKÄYTÄVÄT KAIPAAVAT UUDISTAMISTA, AVATAAN NÄKYMIÄ TEHTAAN JA PIIPUN SUUNTAAN

KATUTILA NYKYÄÄN, YHTEYTTÄ DE GAMLAS HEM:IN PUUTARHAAN PARANNETAAN

TUKIMUURIT KOROTTAMAAN DE GAMLAS HEM:IN NURMIALUETTA UUDISTETTAVAN JALKAKÄYTÄVÄN REUNAA

VAIHTOEHTO B, NALKALANKATU TYYPIKATUNA

P

Nalkalankatu (tyyppikatuna)

Alueen kuvaus ja käyttö

Nalkalankatu esitetään alueen tyyppikatuna esimerkkinä muista vastaavista nykyisistä sivukaduista alueella. Kadulla on kaksi ajorataa ja taskupysäköinti yhdistettynä katupuihin.

Tavoitteet

- Katu on tarkoitettu ajoneuvoille ja jalankulkijoille.
- Katu säilytetään nykyisessä muodossaan.
- Uudistetaan kunnallistekniikkaa ja rakenteita tarpeen mukaan kohdissa, joihin rakennetaan uutta katua ja rakennuksia.

Liittyminen ympäristöön

- Kummallakin reunalla on jalkakäytävä ja rakennuksia.
- Vähintään ajoradan toisessa reunassa on puita.
- Pyörätie on ajoradan toisessa tai molemmissa reunoissa niissä kohdissa, joissa tilaa on riittävästi.

Soveltaminen

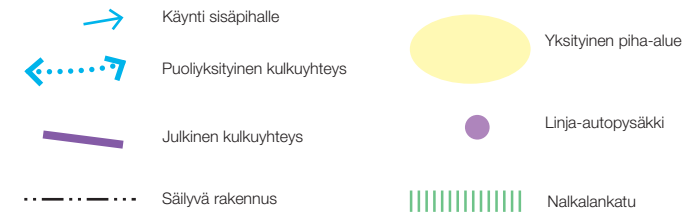
Ohjeita sovelletaan sekä A- että B-vaihtoehdossa.

NALKALANKATU, VAIHTOEHDOT A JA B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT

NYKYTILANNE, NALKALANKATU (LÄHDE: GOOGLE EARTH STREET VIEW, 2015)

POIKKILEIKKAUS, NALKALANKATU, VAIHTOEHDOT A JA B

KATUTILAN UUDISTAMINEN JA PUISTON RAJAAMINEN TUKIMUURILLA (KUVAN LÄHDE: RAMBOLL STUDIO DREISEITL)

VAIHTOEHTO A, TYPILLINEN ASUINKORTTELIN SISÄPIHA

Q

Asuintalojen korttelipihat

Alueen kuvaus ja käyttö

Asuinkerrostalojen korttelipihat ovat puolijulkista ulkotilaa ja ne on selvästi erotettu julkisista alueista maisemarakentein, istutuksin ja taserooin. Pihat tulee toteuttaa laadukkaina ulkotiloina ja niiden tulee liittyä laadukkaasti myös julkisiin ulkotiloihin. Pihat tarjoavat mahdollisuuden yhteisölliseen toimintaan. Kaavan mukaan korttelialueille tulee toteuttaa pihaan liittyviä yhteistiloja ja korttelialueille yhteinen leikkipiha. Leikkikentät tarjoavat suojattuja alueita pienten lasten leikkeihin sisäpihoilla. Porrashuoneisiin tulee tuoda luonnonvaloa ja rakentaa päivänvaloa saava kerrosaula kussakin kerroksessa viihtyisyyden ja valoisuuden lisäämiseksi. Asuinrakennusten sisääntuloaulojen viihtyisyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja niiden on mahdollisuuksien mukaan oltava yhteydessä kadulle sekä pihalle.

Tavoitteet

- Pihat ovat laadukkaita kansiphoja, joille tulee istuttaa nurmialueita sekä puita vapaamuotoisiin ryhmiin kulkuväylien varsille huomioiden kansipihan haasteet. Pihan taseroja tulee hyödyntää esim puiden istutusaltaina.
- Katokset ja pergolat suojaavat pihojen istumapaikkoja ja oleskelualueita

Liittyminen ympäristöön

- Alueet rajoittuvat asuinkerrostaloihin.
- Pihan kulkureitit johtavat korotetuilta sisäpihoilta kohti alemmalla tasolla sijaitsevia jalkakäytäviä ja aukioita.

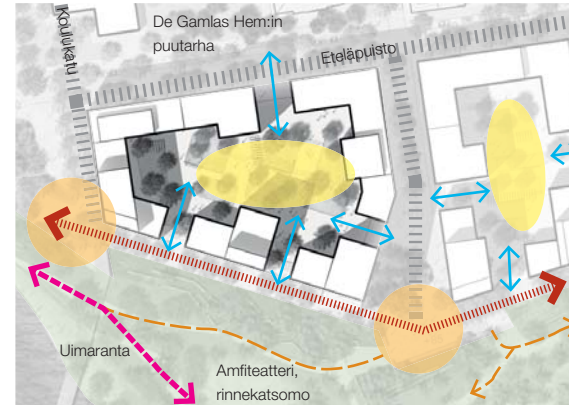
Soveltaminen

Ohjeita sovelletaan sekä A- että B-vaihtoehdossa.

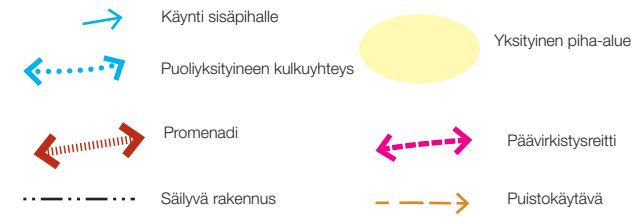
Rakentamistapaohjetta täsmennetään asemakaavan ehdotusvaiheessa.

TYPILLINEN ASUINKORTTELIN SISÄPIHA, VAIHTOEHDOT A JA B

KULKUYHTEYDET JA TOIMINNOT

SISÄPIHAT TARJOAVAT TILAA MONIPUOLISELLE TOIMINNALLE (VISUALISOINTI: RAMBOLL STUDIO DREISEITL)

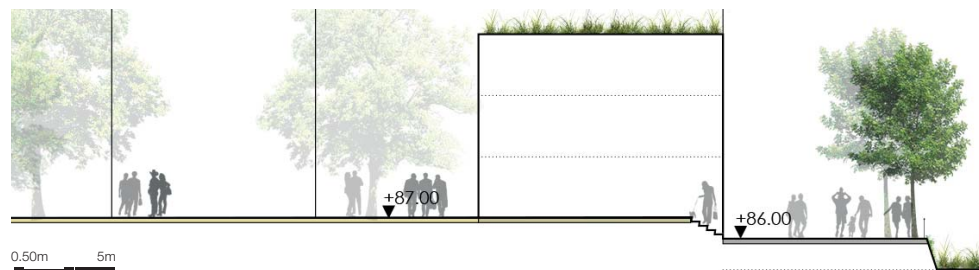
POIKKILEIKKAUS, YHTEYS ASUINKORTTELIN SISÄPIHALTA ETELÄPUISTON NURMIKALUEELLE

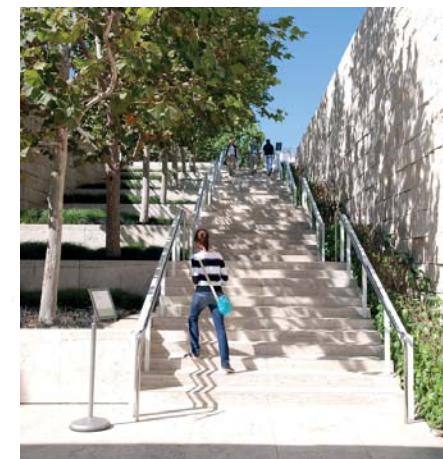
SISÄPIHAT OVAT LUONTEELTAAN PUOLIJULKISTA TILAA

SISÄPIHAN MONIPUOLISIA OLESKELUALUEITA ASUKKAILLE MUKAAN LUKIEN LEIKKIALUEET, JONNE RIITTÄVÄ NÄKYVYYS AIKUISTEN VALVONNAN KANNALTA

POIKKILEIKKAUS, TYPILLINEN ASUINKORTTELIN LIITTYMINEN PROMENADIIN, VAIHTOEHDOT A JA B

PORRAS- JA RAMPPIVAIHTOEHTOJA JULKISESTA TILASTA SISÄPIHALLE SIIRTÄMISEEN

Nykyiset ja istutettavat puut

Puustokartat on laadittu Tampereen kaupungin tekemien puukartoitusten (2013, 2015) ja tässä työssä tehtyjen maisemasuunnitelmien perusteella (vaihtoehdot A ja B). Kartoissa on huomioitu asemakaavan uusi rakentaminen.

Vaihtoehto A

- puut poistetaan tai mahdollisuuksien mukaan siirretään uudisrakentamisalueilta
- nykyistä puustoa säilytetään muilla alueilla
- uusia puita istutetaan runsaasti erityisesti rantaan ja puistoon sekä asuinkortteleihin

Vaihtoehto B

- puut poistetaan tai mahdollisuuksien mukaan siirretään uudisrakentamisalueilta
- nykyistä puustoa säilytetään muilla alueilla
- uusia puita istutetaan runsaasti erityisesti rantaan ja puistoon sekä asuinkortteleihin

PUUSTOKARTTA, VAIHTOEHTO A

PUUSTOKARTTA, VAIHTOEHTO B

MERKINNÄT

UUDISRAKENTAMISALUE, JOLTA NYKYISET PUUT POISTETAAN TAI SIIRRETÄÄN

ISTUTETTAVAT PUUT / NYKYISET PUUT

